

УДК:  
351.741:001.8  
351.741:165  
Оригинални научни рад  
ДОИ: 10.5937/DB2501007M

Дипломатија и безбедност  
Година 8.  
Број 1/2025.  
Стр. 7-40.

*Саша Милојевић<sup>1</sup>*  
*Срђан Милашиновић<sup>2</sup>*  
*Бобан Милојковић<sup>3</sup>*

## ПОЛИЦИЈА И НАУКА: КА РАЗВОЈУ АКАДЕМСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ У СЛУЖБИ ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

### *Сажетак*

*Полицијске науке представљају интердисциплинарну академску област која се бави проучавањем организације, функционисања и методике полицијског рада у савременом друштву. Овај рад анализира епистемолошке и методолошке основе полицијских наука, њихову академску легитимност и применљивост у контексту јавне безбедности. Кроз историјску перспективу, разматра се развој полицијских наука од њихових почетака до статуса самосталне научне дисциплине. Посебан акценат стављен је на интердисциплинарни карактер овог поља, које интегрише социолошке, криминолошке, правне, криминалистичке, форензичке, психолошке, менаџерске, информатичке и техничко-технолошке аспекте. У раду се такође испитује утицај савремених технологија, дигитализације и вештачке интелигенције на полицијску праксу, као и етичке дилеме са којима се сусрећу полицијски службеници. Циљ истраживања је да се пружи систематски преглед научних поставки које оправдавају постојање полицијских наука као аутономне академске дисциплине, као и да се истакне њихова кључна улога у унапређењу јавне безбедности.*

**Кључне речи:** *полицијске науке, интердисциплинарност, епистемологија и гносеологија, методологија, академска дисциплина.*

---

<sup>1</sup> Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду, Београд, Србија  
sasa.milojevic@kpu.edu.rs

<sup>2</sup> Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду, Београд, Србија  
srdjan.milasinovic@kpu.edu.rs

<sup>3</sup> Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду, Београд, Србија  
boban.milojkovic@kpu.edu.rs

## УВОД

Полицијске науке представљају специјализовану научну дисциплину која проучава организацију, функционисање и методiku полицијског деловања у савременом друштву. Та област истраживања обухвата широк спектар теоријских и методолошких приступа који омогућавају анализу како превентивних, проактивних и оперативних аспеката полицијског рада, тако и његових социолошких, етичких, криминолошких, правних, криминалистичких и психолошких димензија. Кључна карактеристика полицијских наука јесте њихова интердисциплинарност, која поред наведених дисциплина, интегрише сазнања из форензике, менаџмента, информационих, геоинформационих и телекомуникационих технологија, омогућавајући холистички приступ проблемима јавне безбедности.

У академском дискурсу, једно од централних питања јесте епистемолошка и методолошка самосталност полицијских наука. Док поједини теоретичари сматрају да се полицијски феномени могу адекватно проучавати у оквиру већ постојећих дисциплина, аргументи у прилог конституисања полицијских наука указују на њихову специфичност и потребу за развојем аутономног истраживачког оквира (Bruno, 1989; Buturac & Solomon, 2013). Полицијске науке нису само дескриптивна научна област, већ и нормативна дисциплина која, поред анализе постојећих модела, тежи формулисању оптималних стратегија и процедура које доприносе ефективности и ефикасности, као и законитости полицијског деловања.

Поред тога, убрзани развој савремених технологија, укључујући вештачку интелигенцију, аналитику података и предиктивне моделе, поставља нова методолошка и етичка питања у вези са применом иновација у полицијском раду. У том контексту, истраживања у оквиру полицијских наука морају бити усмерена не само на евалуацију традиционалних модела полицијског деловања, већ и на анализу нових парадигми које произлазе из дигитализације и глобализације безбедносних изазова.

Овај рад се бави теоријским и методолошким основама полицијских наука, с посебним нагласком на њихову интердисциплинарност, епистемолошку оправданост и применљивост у савременим полицијским системима. Циљ је да се пружи систематски преглед кључних научних поставки које легитимизују постојање полицијских наука као самосталне академске дисциплине и укаже на њихову значајну улогу у унапређењу јавне безбедности.

## **ПОЛИЦИЈСКЕ НАУКЕ КАО АКАДЕМСКА ДИСЦИПЛИНА: НАУЧНА ОСНОВА И ДРУШТВЕНИ ЗНАЧАЈ**

У савременом академском дискурсу, појам полицијске науке представља специфичну и свеобухватну научну дисциплину која се бави проучавањем теоријских, методичких, организационих и етичких аспеката полицијског система. Ова дисциплина, као самостална област научног истраживања, настоји да систематски анализира како полицијске институције функционишу, како се развијају њихови оперативни модели и како се усклађују са савременим друштвеним изазовима (Milojević & Janković, 2022). Полицијске науке теже ка развоју теоријских модела који не само да описују, већ и објашњавају феномен полицијског деловања. Интердисциплинарни приступ – који интегрише теорије из области социологије, криминологије, психологије, права, криминалистике, менаџмента и информационо-телекомуникационе технологије – резултира стварањем оригиналних теоријских оквира. Ти оквири помажу у идентификацији кључних фактора који утичу на оперативно функционисање полицијских организација, а тиме потврђују и научну самосталност ове дисциплине. Теоријски модели развијени унутар полицијских наука омогућавају евалуацију и унапређење стратегија јавне безбедности, што представља јасну демонстрацију њихове применљивости и независности као научне области.

Полицијске науке представљају засебну научну дисциплину са јасно дефинисаним научним конституентима: предметом, теоријом, методом и језиком.

1. Предмет полицијских наука може се одредити као целокупност феномена, процеса и институција повезаних са функционисањем полиције и полицијског рада. То укључује организацију и структуру полицијских органа, методику и стратегије полицијског деловања, односе полиције са заједницом, правни и управни оквир, социолошке, етичке и психолошке димензије полицијског рада, као и технолошку и информатичку подршку полицијским активностима. Овај предмет истраживања не своди се искључиво на криминолошке аспекте, као у криминологији, нити на безбедносне студије у ширем смислу, као у наукама безбедности. Уместо тога, он се усмерава на комплексан, мултидисциплинаран оквир који се примарно односи на полицију као институцију и делатност. Постојање овог засебног истраживачког предмета оправдава научну аутономију полицијских наука, потврђујући њихову диференцијацију у односу на сродне дисциплине, попут криминологије, права и безбедносних наука. Тиме се додатно наглашава значај овог истраживачког поља за савремено друштво.

2. Теорија полицијских наука представља кохерентан систем мисли и принципа који не служи искључиво описивању емпиријских налаза, већ омогућава њихово обједињено тумачење и рационалну класификацију у оквиру јединствене теоријске целине. Та теорија обухвата појмовно-категоријални апарат, темељне принципе, законитости и методолошке смернице за разумевање полицијских појава (Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016; Mилојковић, 2020; Milojević & Janković, 2022). За разлику од фрагментарних сазнања, она се заснива на логички повезаним и међусобно усклађеним постулатима који омогућавају целовито сагледавање полицијског рада. Сваки истраживачки налаз треба бити усклађен са основним теоријским поставкама и допуњавати их, чиме се доприноси развоју научне мисли у овој области (Bayley, 1994; Palmiotto, 2011). Таква теоријска основа омогућава да се полицијске науке дефинишу као посебна дисциплина, ослањајући се на специфичан појмовни апарат, емпиријске и нормативне чињенице о улози и функцији полиције, те принципијелне поставке о њеном деловању.

3. Метод полицијских наука обухвата опште и специфичне научне поступке који се доказано могу применити у проучавању полицијских институција и феномена. Његова развијеност огледа се у три кључне димензије: (1) интердисциплинарном приступу, који подразумева коришћење методологија из социологије, криминологије, права, криминалистике, психологије, менаџмента и информатичких и техничко-технолошких наука; (2) прилагођавању специфичном полицијском контексту, укључујући безбедносна ограничења, етичке стандарде и специфичне теренске методе истраживања; (3) ослањању на бројне емпиријске студије и истраживачке налазе (Bittner, 1970; Goldstein, 1979; Emsley, 2010). Иако полицијске науке не захтевају искључиво „аутентичну методологију”, универзалне методе друштвених наука прилагођене су специфичностима полицијског рада, чиме се постиже равнотежа између универзалности истраживачких приступа и специфичности области изучавања (Loftus, 2010; Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016; Ristanović, 2023). Овај развијени методолошки оквир омогућава систематично, поуздано и емпиријски засновано истраживање полицијских феномена, потврђујући научну зрелост и аутономију полицијских наука унутар ширег контекста друштвених и интердисциплинарних наука.

4. Језик полицијских наука постоји као функционални и теоријски систем који обухвата специфичну терминологију неопходну за опис, разумевање и истраживање полицијске делатности. Тај специјализовани појмовни апа-

рат разликује се од терминологије других дисциплина, попут социологије, криминологије, права, криминалистичких и безбедносних наука, чиме се додатно потврђује научна самосталност полицијских наука. Међутим, постоје одређени изазови у његовој стандардизацији, укључујући конвенционалност термина, варијације у називима, оперативно усмерен приступ и маргиналне појмове. Те потешкоће могу успорити развој теорије и отежати међународну академску сарадњу, потенцијално ограничавајући полицијске науке на локални или регионални оквир (Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016). Зато је неопходно континуирано унапређивање терминолошког апарата, стандардизација кључних појмова и развој метајезичких истраживања, како би се омогућило лакше поређење истраживачких налаза и изградња глобално релевантних теоријских модела (Loftus, 2010; Stenning, 2009). Упркос наведеним изазовима, језик полицијских наука довољно је развијен да се препозна као неизоставан и самосталан елемент те научне дисциплине. Његова двострука природа – оперативна и научна – одражава његову динамичност и прилагодљивост потребама полицијске праксе и научног истраживања.

Дакле, полицијске науке су јасно дефинисана научна дисциплина са развијеним конституентима – предметом, теоријом, методом и језиком. Њихова аутономија и научна релевантност потврђене су систематским истраживањима и теоријским промишљањима, чиме се полицијске науке позиционирају као кључна област у проучавању савремених безбедносних феномена и полицијског деловања.

Полицијске науке, по својој природи, представљају интердисциплинарни простор у којем се сусрећу различити научни правци. Синергија између социолошких, криминолошких, правних, психолошких, менаџерских, информационо-телекомуникационих и технолошких аспеката доприноси дубљем разумевању полицијских структура и њиховог деловања. Та интердисциплинарност омогућава формулисање специфичних истраживачких питања и развој иновативних решења, што додатно потврђује самосталност полицијских наука у односу на традиционалне појединачне дисциплине. Важност интердисциплинарног приступа огледа се и у способности полицијских наука да директно утичу на праксу. Теоријски модели могу бити имплементирани у евалуационим процесима полицијских организација, што резултира унапређењем оперативних процедура и стратегија управљања кризним ситуацијама (Palmiotto, 2011). Тиме се доказује да полицијске науке, уз своју теоретску основу, имају практичне импликације које су кључне за унапређење система јавне безбедности.

Полицијске науке су не само резултат професионализације полицијских служби, већ и продукт софистицираног научног приступа који одговара на безбедносне изазове савременог друштва. Тиме се потврђује њихова аутономност и виталност као научне дисциплине, која кроз континуирана истраживања и примену иновативних методолошких приступа, директно утиче на унапређење система јавне безбедности. Дакле, полицијске науке се постављају као кључна дисциплина у анализи, евалуацији и унапређењу полицијских пракси, чиме својим научним доприносом подупиру развој модерних друштвених структура и безбедносних стратегија (Milašinović & Milojević, 2016).

### **РАЗВОЈ ПОЛИЦИЈСКИХ НАУКА: ОД ИСТОРИЈСКИХ ПОЧЕТАКА ДО АКАДЕМСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ**

Развој полицијских наука кроз историју представља слојевит и динамичан процес, обухватајући различите друштвене, правне, организационе и методолошке аспекте. Иако су се полицијске функције (у смислу очувања јавног реда и мира, заштите личне и имовинске сигурности грађана) јављале још од најранијих облика друштвене организације, тек су се у новијој историји развиле посебне научне дисциплине које се усмеравају на изучавање полиције као институције, њеног рада, стратегија, структуре и односа са заједницом.

Основне безбедносне функције и заштита поретка у древним цивилизацијама (Месопотамија, стари Египат, античка Грчка, Римско царство) углавном су биле у надлежности војске или локалних стражара (тзв. ноћних стража и сличних формација). Иако се не може говорити о полицији у савременом смислу, ти чувари реда представљали су важну основу за каснију професионализацију и институционализацију полицијског рада (Emsley, 2010). Током средњег века у Европи, безбедносне послове вршиле су комбиноване снаге локалних феудалних власти, градских стража и војске. Црквене институције су такође имале значајну улогу у одржавању моралног и друштвеног поретка. Међутим, није постојала јединствена институција која би систематично спроводила закон и имала овлашћења налик данашњој полицији (Bittner, 1970). Корен модерне полиције често се везује за 19. век и увођење полицијских система попут лондонске Метрополитенске полиције 1829. године, под окриљем сер Роберта Пила (Robert Peel) (Reiner, 2010). Тај период карактерише увођење правно дефинисаних полицијских овлашћења, хијерархијске структуре и јасног мандата за очување јавног реда и мира, и спречавање и сузбијање криминала. Истовремено, у оквиру континенталне Европе, нарочито у Француској и Немачкој, полиција се развијала под снажним утицајем централизованих



државних органа. Наполеонске реформе, на пример, учиниле су државу одговорном за систем јавне безбедности, чиме су постављени темељи за даље нормативно и организационо уређење полицијских снага (Emsley, 2010).

Иако су прве практичне реформе и организација полицијских снага обухватале историјске, правне и административне аспекте, тек крајем 19. и почетком 20. века започиње озбиљнија научна рефлексција о улози и раду полиције, и то (Palmiotto, 2011):

- Филозофска и правна разматрања о друштвеној улози полиције иницијално су се развијала у оквиру шире академске расправе о држави и јавној управи (посебно у немачкој школи *Polizeiwissenschaft* крајем 18. века).
- Касније, с појавом социологије као науке, јављају се први текстови који испитују друштвени контекст полицијског рада, однос према грађанима, методологију и етику.

Почетак 20. века, и нарочито период између два светска рата доноси повећано интересовање за криминологију и криминалистику. У том контексту, полицијски послови и методе рада излазе из строго практичне сфере и почињу да се проучавају кроз систематску теорију и истраживање. На пример, значајан допринос дале су школе криминологије у Италији и Немачкој, које су користиле и резултате форензичких истраживања (на пример, рад Чезареа Ломброза (Cesare Lombroso) и касније критичке анализе његових идеја). Међутим, тек после Другог светског рата започиње интензивнија „академизација” полицијских наука. У Сједињеним Америчким Државама, развој криминалистичких програма на универзитетима и стварање првих научних центара за проучавање полицијских функција (нпр. School of Criminology на Универзитету у Калифорнији, Беркли) значајно су утицали на обликовање научних стандарда. У Европи се такође јавља потреба за свеобухватним и компаративним проучавањем рада полицијских институција (Bruno, 1989; Bayley, 1994).

У другој половини 20. века, полицијске науке почињу да се гранају на специфичне дисциплине и подручја:

- Менаџмент и организација полиције: Проучавање полицијске хијерархије, стратегија руковођења, планирања и људских ресурса;
- Правна регулатива и људска права: Истраживање законитости поступања, употребе силе, права осумњичених и др;
- Криминалистичка тактика, методика и техника: Систематизација и унапређење метода истраге, форензичких техника, рада на месту догађаја и слично;
- Полицијска етика: Разматрање моралних начела, одговорности и стандарда понашања полицијских службеника;

- Полицијска психологија и социјална интеракција: Разумевање стреса, комуникације са грађанима, посредовања у сукобима и слично.

Кроз разне научне часописе (нпр. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Police Quarterly*, *International Journal of Police Science & Management*) објављене су бројне студије којима је циљ био да се унапреди методолошки приступ проучавању полицијских феномена.

Крај 20. и почетак 21. века карактеришу глобалне безбедносне претње (тероризам, организовани криминал, високотехнолошки криминал), што за полицију значи све већу потребу за међусобном сарадњом различитих полицијских агенција на међународном нивоу. Последишно, јавља се нов, проширен оквир полицијских наука, који подразумева:

- Компаративна истраживања полиције у различитим земљама (компаративна полицијска наука);
- Полицијско обавештајно деловање (*intelligence-led policing*);
- Коришћење високих технологија, дигиталне форензике и кибернетичке безбедности;
- Специјалистичка знања о транснационалном криминалу и тероризму.

У научном погледу, све више се препознаје мултидисциплинарност: социологија, криминологија, психологија, право, политика, економија, менаџмент и студије безбедности међусобно се прожимају, како би дале дубљи увид у функционисање полицијских институција (Stenning, 2009). Многи универзитети и истраживачки институти данас нуде програме и курсеве који обухватају савремене приступе методологији научног рада у полицијским студијама – од квантитативних анкета, статистичке обраде података и употребе великих база података (*big data*), до квалитативних метода (интервјуи, студије случаја, етнографија полиције).

Истраживање полицијских наука све више добија на значају и у државама источне и југоисточне Европе, нарочито после политичких и друштвених промена крајем 20. века. У већини транзиционих земаља, реформе полиције пратиле су веће друштвене и институционалне промене, прелазак ка демократским институцијама и променама у односу полиције и грађана. Осим упоредних студија, у том периоду настају и монографије на домаћим језицима које се фокусирају на проблеме транзиције, специфичне облике криминалитета и регионалне приступе превенцији. Као пример, може се навести низ монографија и зборника радова објављених у издањима универзитета и полицијских академија у Србији, Хрватској, Босни и Херцеговини и другим земљама ре-



гиона.<sup>4</sup> Такође, постоји и низ студија које се баве теоријским и практичним аспектима реформе полиције, стандардима Европске уније, те усклађивањем националних прописа са међународним инструментима и конвенцијама. Такође, расте број научних скупова и конференција посвећених полицијским наукама, где се разматрају модели добре праксе, савремене методологије и нове методе обуке и професионалног усавршавања полицијских кадрова.<sup>5</sup>

Наука о полицији се данас ослања на методолошку разноликост. Квантитативна истраживања (статистичке анализе стопе криминалитета, ефикасности полицијских интервенција, перцепције грађана) допуњена су квалитативним методама (дубински интервјуи с полицајцима и грађанима, посматрање „на терену” – тзв. *ride-along* истраживања, студије случаја). Циљ је да се добију веродостојни подаци који могу послужити као основа за научно засноване промене у пракси (Lum, Koper, & Telep, 2011; Ivetić i Prvilović, 2022). У савременим полицијским студијама, све већа пажња посвећује се етичким дилемама (нпр. употреба оружја, технике испитивања, приватност и заштита података), као и феномену полицијске супкултуре који може да утиче на професионални интегритет и однос према грађанима (Lof-tus, 2010; Kesić & Zekavica, 2019). Питања дискриминације, расног и етничког профилисања, родне равноправности и полицијског насиља постају неизоставан део научних расправа и реформских иницијатива.

<sup>4</sup> На пример:

Orlović, A. (2013.). *Gospodarski kriminalitet u Republici Hrvatskoj*. Split: Redak d.o.o.

Đurđević, Z. (2014). *Krivična dela ubistva: etiološke i fenomenološke karakteristike*, Beograd: Službeni glasnik.

Radović, N., Vuković, S. (2012). *Prevenција organizovanog kriminala*, Beograd: Dosije.

Čudan A. (2014). *Destrukcije finansijskih transakcija na tržištu na početku novog milenijuma*. Subotica: Vizart, Printeks.

Marković S. (2018). *Sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici*. Beograd: Službeni glasnik.

<sup>5</sup> На пример: У Хрватској – Међународна конференција „Sigurnost povjesnih gradova”, Split.; Међународна зnanstveno-stručna конференција „Истраживачки дани криминалистике и јавне сигурности“, Zagreb.; Међународна зnanstveno-stručna конференција „Истраживачки дани Visoke policijske škole u Zagrebu”, str. 7-9, Zagreb.; Међународна зnanstveno-stručna конференција „Dani kriznog upravljanja”, Velika Gorica. У Crnoj Gori – Internacionalna конференција „Menadžment i sigurnost”, Budva. У Srbiji – Међународна научна конференција „Dani Arčibalda Rajsa”, Beograd.; Naučni skup „Stanje kriminaliteta u Srbiji i pravna sredstva reagovanja”, Beograd.; Међународно savetovanje „Rizik i bezbednosni iženjering”, Kopaonik. У Bosni i Hercegovini – Међународни научни skup „Dani bezbjednosti”, Banja Luka.; Међународно savjetovanje asocijacije kriminalista „Primjena savremenih metoda i sredstava u suzbijanju kriminaliteta”, Banja Luka. У Severnoj Makedoniji – International scientific conference „Security and euroatlantic perspectives of the Balkans – police science and police profession (states and perspectives)”, Ohrid.; International Scientific Conference „The Balkans between past and future: security conflict resolution and Euro-Antlantic integration”, Skopje.

Развој полицијских наука историјски прати трансформације друштвених, правних и политичких оквира, али и напредак у другим научним дисциплинама (социологија, криминологија, психологија, право, криминалистика, форензика, менаџмент, информационо-телекомуникационе технологије). Од првобитних форми чувара реда и ноћних стража, до савремених, високо специјализованих полицијских служби, еволуција полиције била је тесно повезана са потребама заједнице и државе. Данас се полицијске науке истичу као посебан интердисциплинарни и мултидисциплинарни домен, настојећи да споје емпиријска сазнања са теоријским промишљањима. Упркос томе што су и даље присутне разлике у терминологији, методологији и приступима (зависно од различитих земаља, традиција и правних система), заједнички именитељ је континуирана тежња да се полицијски рад заснива на научним основама, истовремено поштујући темељне принципе људских права и одговорности према заједници. Главни изазови у савременом развоју полицијских наука су: (1) повећање транспарентности и одговорности полиције; (2) даље унапређивање методологије истраживања (коришћење великих база података, геоинформационих система, експерименталних метода); (3) јачање сарадње на међународном плану због природе транснационалних претњи; (4) савладавање изазова дигиталне ере: кибернетичка безбедност, дигитална форензика, заштита приватности; (5) сталан дијалог са заједницом и цивилним сектором, ради повећања поверења и легитимности полиције. Може се рећи да су полицијске науке данас прешле дуг пут – од рудиментарних облика чувара реда, до једне од најкомплекснијих и најдинамичнијих дисциплина у области безбедности. Како се свет наставља брзо мењати, тако ће и полицијске науке тражити нове одговоре на нове безбедносне изазове, уз истовремено очување основне мисије: заштите живота, права и слобода људи, али и одржавања јавног реда и мира у друштву.

### **АКАДЕМСКА ЛЕГИТИМНОСТ ПОЛИЦИЈСКИХ НАУКА: ПОТРЕБА ЗА ЊИХОВИМ КОНСТИТУИСАЊЕМ**

Део научне заједнице који се противи постојању полицијских наука као засебне дисциплине истиче више критичких ставова којима покушава да побије нужност конституисања нове научне дисциплине. Ипак, савремени научни и професионални трендови, као и методолошки развој, пружају обиље аргумената у прилог конституисања полицијских наука као самосталне, интердисциплинарне и емпиријски засноване области истраживања.

Опоненти постојања полицијских наука као самосталне научне дисциплине најчешће заговарају став да се полиција и појаве у вези с полицијом

већ проучавају у оквиру права, криминологије, психологије, социологије итд. Тако конципиран став побија се оригиналношћу предмета изучавања полицијских наука који је мултидисциплинаран, што се образлаже низом ставова:

1. Специфичност полицијског рада: Иако се полиција не може изоловати од ширег правног, криминолошког или социолошког контекста, она поседује јединствену комбинацију надлежности, метода и етичких изазова. Управо та комбинација разних аспеката – правних (нпр. овлашћења, процедуре, гаранције људских права), социолошких (однос с грађанима, супкултура полицијске професије), психолошких (стрес, селекција кадрова, комуникационе вештине) и менаџерских (организација, руковођење и планирање рада) – чини полицијске науке засебном, интегративном дисциплином (Milojević & Janković, 2022);
2. Компаративно истраживање праксе и доктрина: Полицијске науке фокусирају се на питања попут ефикасности полицијских стратегија (нпр. *community policing*, *problem-oriented policing*), мера превенције криминала, методике истраге и форензике, сарадње са заједницом или другим државним органима и институцијама (Palmiotto, 2011). То прелази оквире уобичајених студија права (које се претежно баве нормама), криминологије (која проучава етиологију и феноменологију криминалитета и профиле учинилаца), или социологије (која се више бави друштвеним структурама);
3. Самостална истраживачка традиција: У многим државама постоје научни часописи и истраживачки центри посвећени искључиво полицијским студијама (нпр. *Police Quarterly*, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Policing & Society*). Значајан број емпиријских и теоријских радова прецизно таргетира специфичне феномене и проблеме полицијске праксе, потврђујући да се ради о довољно сложеном и засебном пољу (Lum, Koper & Telep, 2011).

Према томе, полицијске науке нису просто збир других дисциплина, већ посебан конвергирајући домен који узима елементе различитих наука, а потом их систематизује и развија сопствене теоријске оквири, методе и истраживачке циљеве специфичне за полицијски рад.

Други најчешће коришћен аргумент опонената полицијским наукама је да је полиција искључиво средство власти, редуковано на пуку примену силе, што не захтева посебан научни третман. И на тај аргумент може се одговорити вишеструко, са акцентом на улогу полиције у друштву и њеним односом према власти:

1. Демократски, правни и друштвени контекст: Савремена полиција, нарочито у демократским друштвима, није ограничена на једноставну примену силе и других полицијских овлашћења. Она има бројне превентивне, проактивне, заштитне, саветодавне и посредничке функције (Goldstein, 1979; Bayley, 1994). Улога полиције све више подразумева партнерски однос с грађанима, уважавање људских права и стандарда професионалне етике, као и транспарентност и одговорност према јавности;

2. Легитимитет, ауторитет и одговорност: Полиција се, по правилу, налази на граници државне моћи и права грађана, па се научна обрада феномена полицијске контроле и легитимности (нпр. када, како и по ком основу употребљавати принуду) не може сматрати тривијалном. Студије легитимитета (нпр. радови Реинерја, 2010) и студије о односу полиције и заједнице (Palmiotto, 2011) показују да је реч о изразито важном интердисциплинарном пољу, са импликацијама за социјалну кохезију и владавину права;

3. Стратешко планирање и менаџмент: У свим државама полиција није само „сила”, већ и организација са сложенom хијерархијом, буџетом, кадровском политиком, посебним системима обуке, процедурама процене ризика, мерења учинка итд. Истраживања у области полицијског менаџмента и јавних политика (Bayley, 1994; Stenning, 2009) јасно показују да је реч о комплексним системима који захтевају научне методологије и алате за планирање и евалуацију (нпр. статистичка анализа, методологија *”evidence-based”* приступа).

Дакле, полиција није само инструмент власти за репресију, већ сложена институција у оквиру државног апарата, која има демократске, безбедносне, социјалне, правне и форензичке функције. Анализа те институције захтева научно утемељен приступ, а не пуко ослањање на политичке или поједностављене ставове.

Опоненти постојања полицијских наука често заговарају став да је делатност полицијских органа тривијална и заснива се само на „здравом разуму и искуству”. И на тај став може се одговорити користећи више аргумента који га оповргавају:

1. Сложеност оперативних поступака: Полицијски рад обухвата широк спектар оперативно-тактичких мера и радњи, од интервенција на месту догађаја, прикупљања доказа у предкривичним поступцима, па до преговора у кризним ситуацијама и употребе специјалистичке опреме. Сви ови аспекти не могу се свести на „здрав разум”, већ за-

хтевају специфична знања, функционалне вештине, морално-вољне навике и истраживачке стандарде (Milošević & Milojević, 2000).

2. Значај научно заснованих стратегија: Концепти као што су *problem-oriented policing*, *community policing*, *intelligence-led policing* или *evidence-based policing*, настали су управо из потребе да се полицијски рад заснива на истраживањима, геопросторној и временској дистрибуцији појавних облика криминала, анализи података, и валидираним криминалистичко-обавештајним моделима (Goldstein, 1979; Lum et al., 2011). То показује да је полицијски рад све више оријентисан ка емпиријском истраживању, проактивном поступању и евалуацији, далеко од пуке интуиције;

3. Технолошки напредак и специјализована знања: Услед развоја информационо-телекомуникационе технологије, дигиталне форензике и биофорензике, полицијски рад захтева мултидисциплинарна и висококвалификована знања. Препознавање тих потреба потврдило је да је тривијализација полицијског рада неоснована, јер се полицијски службеници ослањају на софистициране методе, стандарде и научна достигнућа за подршку одлучивања (Bailey, 1994).

Према томе, полицијска делатност, далеко од тога да буде тривијална, обухвата сложене поступке интервенције у сложеним безбедносним, геопросторним и временским условима, специјализоване методе и мултидисциплинарна знања, што се не може свести на „пуку праксу” или „здрав разум”.

Следећи аргумент опонената полицијским наукама је да су сазнања о полицији обојена националним оквирима и доктринама, па не могу бити универзална, нити имати научни статус. И на овај аргумент може се одговорити вишеструко:

1. Компаративна истраживања: Постојање националних специфичности не искључује научни карактер. Напротив, полицијске науке свесно укључују упоредну (компаративну) анализу различитих земаља и различитих правних и културних модела, не би ли се издвојиле универзалне, или барем широко применљиве теорије и принципи (Bailey, 1994; Stenning, 2009);

2. Међународни стандарди и хармонизација: Међународне организације (нпр. Интерпол, Еуропол, Уједињене нације) и регионални безбедносни механизми (ОЕБС) постављају стандарде и смернице које би чланице требало да следе. Изградња система одговорне, професионалне и ефикасне полиције постаје тема бројних истраживања широм света, што указује на све већу хармонизацију и стандардиза-

цију одређених принципа (људска права, употреба средстава принуде, професионална етика) (Crank, 2007);

3. Научна методологија против доктринарности: Наука не значи постојање апсолутног јединства ставова, већ постојање методолошког консензуса (нпр. транспарентност, поновљивост, систематичност, објективност). То што свака земља има своје традиционалне доктрине и културне специфичности не искључује могућност научне обраде. Напротив, те разлике су драгоцене за теоријску расправу и проверу резултата кроз различите студије случаја (Milašinović & Milojević, 2016).

Дакле, национални и културни фактори не искључују научни карактер полицијских студија, већ доприносе богатству емпиријске грађе и теоријских расправа. Компаративне студије показују како се одређена решења или модели полицијског рада могу (не)успешно преносити из једне средине у другу, што управо наглашава научни значај и интердисциплинарну вредност полицијских наука.

На основу претходних разматрања, може се извући неколико кључних аргумената у прилог самосталности полицијских наука:

1. Сопствени предмет и циљ изучавања: Полицијске науке имају јасан и незаменљив фокус: полицију и полицијски рад у најширем смислу – од њиховог правног оквира, преко организационих и менаџерских принципа, до социолошких и етичких аспеката. Ниједна појединачна дисциплина не покрива у пуном обиму те специфичности;

2. Развијени методолошки приступ: Захваљујући научним часописима, пројектима и конференцијама посвећеним искључиво полицији, формиран је методолошки репертоар за истраживање полицијског рада (нпр. упоредна анализа полицијских стратегија, евалуација пилот-пројеката, примена статистичких модела за мерење криминалитета, теренска посматрања, дубински интервјуи са полицијским службеницима и грађанима итд).

3. Интердисциплинарност и практицитет: Полицијске науке на јединствен начин повезују теоријска знања (социолошка, криминолошка, правна, криминалистичка, форензичка, психолошка, менаџерска) са конкретним оперативним захтевима полицијских организација. Усмереност ка унапређењу праксе и стратегијама деловања заснованих на доказима (тзв. evidence-based policing) указује да је реч о науци са снажним примењеним карактером;

4. Глобалне тенденције: У савременом свету, претње попут организованог криминала, тероризма или кибернетичких напада траже со-



фистициране и координисане одговоре. Полицијске науке пружају оквир за проучавање транснационалних безбедносних феномена, разумевање међународних стандарда у полицијском поступању, развој форензичких и технолошких капацитета, што је постало императив глобалне безбедности;

5. Фокус на професионални развој и етичност: Полиција све више постаје предмет строге јавне контроле и очекује се висока професионализација и етичност. Полицијске науке доприносе изградњи и поштовању стручних стандарда, што је од кључне важности за очување поверења грађана, легитимитета и законитости полицијског рада (Reiner, 2010).

Према томе, супротно тезама које полицију виде као тривијалну или искључиво зависну од воље власти, реалност савремене полиције и бројна научна истраживања потврђују да полиција обавља комплексне, разноврсне и методолошки захтевне задатке. Штавише, међународни трендови, стандарди и пракса уче да је све већа потреба за научно заснованим развојем полицијских политика и стратегија. Полицијске науке, као засебна дисциплина: (1) обрађују јединствен предмет (функционисање и развој полицијске организације), уз специфичну методологију; (2) имају практичну релевантност за унапређење институционалног рада и јавних политика; (3) подупиру се емпиријским истраживањима, упоредним анализама и научним публикацијама на међународном нивоу; (4) обухватају социолошке, криминолошке, правне, психолошке, форензичке, менаџерске и друге аспекте јединственим интегративним приступом. Стога, постојање и развој полицијских наука као самосталне научне дисциплине представља не само легитимну потребу, већ и нужност у савременим друштвима, која теже демократском, ефикасном, одговорном, и полицијском систему оријентисаном на заштити људских права и слобода.

## **ЕПИСТЕМОЛОШКИ И ГНОСЕОЛОШКИ ТЕМЕЉИ ПОЛИЦИЈСКИХ НАУКА: ИЗМЕЂУ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ**

Полицијске науке као дисциплина настале су из потребе за дубљим и систематичнијим приступом проучавању организационих, оперативних, етичких и друштвених аспеката полицијског деловања. Оне су током протеклих деценија еволуирале у аутономну област која се бави специфичним истраживачким питањима и проблематиком јавне безбедности. Тај развој је уско повезан са епистемолошким и гносеолошким претпоставкама о природи знања, начину његовог стицања и валидације, те о методолошким приступима који омогућавају истраживање комплексности феномена полицијског деловања (Kuhn, 1962).

Из епистемолошког угла, свака научна дисциплина мора да поседује јединствен скуп теоријских претпоставки, методолошких приступа и истраживачких питања који је чине способном да генерише оригинално, валидно и применљиво знање. Гносеолошки аспект, односно теорија спознаје, поставља питање шта заправо знамо о полицијским системима, на којим основама се то знање заснива, као и како се оно трансформише у праксу (Milošević & Milojević, 2000). У том контексту, оправдање постојања полицијских наука као независне дисциплине ослања се на интеграцију теоријских модела, емпиријских истраживања и нормативних вредности специфичних за полицијски феномен.

Епистемологија се бави питањима природе, извора и граница људског знања. У контексту полицијских наука, епистемолошки оквир подразумева способност те дисциплине да одговори на основна питања попут: (1) Како се знање о полицијским системима ствара? (2) Који су критеријуми валидности и поузданости добијених сазнања? (3) На који начин се емпиријска истраживања интегришу са теоријским моделима? Полицијске науке поседују јединствени епистемолошки статус, јер комбинују емпиријски приступ са нормативним вредностима које проистичу из етичких и друштвених императива (Milašinović & Milojević, 2016). Такав приступ омогућава истраживачима да посматрају полицијске системе не само као техничке и административне структуре, већ као сложене организме чије функционисање мора бити у складу са принципима правде, транспарентности и одговорности. Једна од кључних епистемолошких карактеристика полицијских наука јесте методолошки плурализам, односно примена комбинације квантитативних, квалитативних и компаративних метода (Milašinović & Kešetović, 2012). Методолошки приступи у овој дисциплини крећу од статистичке анализе криминалитета, до дубинских студија случаја, чиме се постиже свеобухватно разумевање феномена. Таква методолошка разноликост доприноси епистемолошкој робустности полицијских наука, јер омогућава вишеслојну анализу реалности полицијског деловања. Валидација сазнања у полицијским наукама не може се свести само на емпиријску репликацију, већ укључује и теоретску интеграцију нормативних вредности. Овај синтетички приступ омогућава истраживачима да не само описују, већ и објашњавају промене у организационим структурама и оперативним праксама полицијских служби. Тиме се потврђује да знање произведено унутар те дисциплине задовољава строге критеријуме научне валидности, што је кључни епистемолошки услов за постојање сваке самосталне научне области.

Гносеологија, односно теорија спознаје, поставља темељна питања о природи знања и начинима на које се оно стиче и структурира (Kuhn, 1962). У контексту полицијских наука, главно питање јесте: Која је специфичност знања о полицијским системима у поређењу са знањем из осталих друшт-

вених наука? Одговор на ово питање лежи у чињеници да полицијске науке обухватају мултидимензионалан феномен који се протеже од организационих модела, преко оперативних процедура, до етичких норми. Интердисциплинарни карактер те области омогућава конституисање јединственог епистемолошког оквира који интегрише теоријска сазнања из социологије, криминологије, права, криминалистике, психологије, форензике, менаџмента и информатике. Таква интеграција није случајна, већ је резултат свесне епистемолошке амбиције да се створи јединствена платформа за анализу и унапређење јавне безбедности (Milošević & Milojević, 2000).

Оправданост постојања полицијских наука као засебне дисциплине заснива се и на оригиналности теоријских и методолошких приступа који се развијају унутар ње. Теоријски модели развијени специфично за анализу полицијског деловања, као што су модели евалуације перформанси и кризног управљања, пружају оригиналан допринос научном дискурсу (Braga & Weisburd, 2010; Farrington et al, 2002; Goldstein, 1979; Lum & Koper, 2017; Perry et al, 2013; Milojević & Janković, 2022). Ти модели нису просто примена општих теоријских конструкција из осталих друштвених наука, већ су прилагођени јединственим изазовима и специфичностима полицијског система. Таква оригиналност доприноси епистемолошкој самосталности полицијских наука, јер потврђује да је знање које се унутар те дисциплине генерише не само специфично, већ и неопходно за разумевање и унапређење функционалности полицијских организација. У том смислу, полицијске науке задовољавају основне услове за формирање аутентичног и оригиналног епистемолошког простора, што је и основни критеријум за валидацију сваке научне дисциплине.

Један од најзначајнијих аргумената у прилог самосталности полицијских наука јесте њихова способност да интегришу различите епистемолошке парадигме (Milašinović & Kešetović, 2012). Интердисциплинарни приступ, који укључује квантитативне методе (нпр. статистичке анализе) и квалитативне технике (нпр. етнографска истраживања и студије случаја), омогућава да се комплексни феномени полицијског деловања посматрају из више перспектива. Та синергија омогућава креирање богатог епистемолошког оквира који превазилази границе појединачних дисциплина.

Гносеолошки приступ у полицијским наукама не остаје искључиво на дескрипцији емпиријских података, већ обухвата и нормативне димензије спознаје. Етички принципи, као што су транспарентност, одговорност и заштита људских права, представљају кључне елементе у формирању знања о полицијским праксама. Нормативна вредност интегрисана у методолошки приступ ове дисциплине манифестује се кроз развој смерница и стандарда који усмеравају полицијски рад. Такав нормативни приступ оснажује епи-

стемолошку оправданост полицијских наука, јер се знање које се генерише не односи искључиво на опис феномена, већ и на његово вредновање и унапређење у практичном контексту (Milojević, Milojković & Janković, 2012).

Са епистемолошког становишта, валидност и оправданост постојања било које научне дисциплине лежи у способности те дисциплине да генерише оригинално, систематско и емпиријски поткрепљено знање. Полицијске науке, кроз интеграцију вишеструких методолошких приступа и теоријских модела, испуњавају те услове. Као што су навели Милошевић и Милојевић (2000) и Милашиновић и Милојевић (2016), дисциплина демонстрира да поседује јединствени епистемолошки простор који је прилагођен специфичностима полицијског феномена.

Гносеолошки посматрано, полицијске науке доприносе разумевању начина на који се знање о полицијским системима конституише и трансформише у праксу. Ова дисциплина не само да описује постојеће процесе, већ и предлаже иновативне концепте и евалуационе моделе који омогућавају унапређење јавне безбедности. Оригиналност теоријских конструкција, као и њихова применљивост у оперативној пракси, чврст аргумент су за епистемолошку и гносеолошку независност те области. Интердисциплинарност, методолошки плурализам и нормативна рефлексивност чине полицијске науке примером савремене научне дисциплине која успешно преошћува јаз између теорије и праксе. У светлу све већих изазова модерног друштва, посебно оних везаних за јавну безбедност, постојање самосталне дисциплине која се бави специфичностима полицијског деловања није само оправдано, већ је и неопходно за развој ефикасних стратегија и модела управљања. Епистемолошки и гносеолошки аргументи указују на то да полицијске науке испуњавају све услове за постојање као засебна научна дисциплина. Кључни елементи који то потврђују су:

- Интегрисани епистемолошки оквир: Комбинација емпиријских истраживања и нормативних вредности омогућава стварање оригиналног знања специфичног за полицијске системе;
- Методолошки плурализам: Примена квантитативних, квалитативних и компаративних метода осигурава свеобухватност и валидност добијених сазнања;
- Гносеолошка оригиналност: Развој специфичних теоријских модела и евалуационих приступа, прилагођених сложености полицијског феномена, потврђује аутентичност и применљивост спознаје;
- Интердисциплинарност: Синтеза знања из области социологије, криминологије, права, психологије и менаџмента додатно оснажује епистемолошку основу и омогућава интегрисани приступ решавању савремених изазова у области јавне безбедности.

На основу наведених аргумената, јасно је да полицијске науке, са својим јединственим епистемолошким и гносеолошким карактеристикама, не само да оправдавају свој статус независне научне дисциплине, већ и постају кључни инструмент у анализи, евалуацији и унапређењу полицијских система. Континуирано истраживање и развој унутар ове области доприносе унапређењу како теоријског, тако и оперативног аспекта јавне безбедности, што представља значајан допринос савременој научној мисли и пракси. Епистемолошка и гносеолошка заснованост полицијских наука пружа чврсте темеље за њихову самосталност, чиме се потврђује њихова витална улога у савременом друштву и унапређењу институционалних механизма јавне безбедности.

## МЕТОДОЛОШКИ ПЛУРАЛИЗАМ У ПОЛИЦИЈСКИМ НАУКАМА

Један од темељних методолошких принципа који карактеришу полицијске науке јесте методолошки плурализам. Истраживања у тој области користе комбинацију квантитативних приступа (нпр. статистичке анализе података о стању и кретању криминалитета, евалуације перформанси), квалитативних метода (нпр. студије случаја, етнографска истраживања, интервјуи са актерима полицијског система), као и експерименталних дизајна (укључујући рандомизоване контролисане студије и квази-експерименталне приступе у евалуацији нових политика и интервенција). Таква интеграција омогућава детаљну анализу комплексних феномена унутар полицијских организација, а истовремено доприноси развоју специфичних теоријских модела прилагођених реалитетима јавне безбедности (Milašinović & Kešetović, 2012). На пример, концепт *evidence-based policing* (полиција заснована на материјалним доказима) постао је основа за многе експерименталне студије које циљају евалуацију ефикасности полицијских интервенција. Лум и Копер (2017) истичу да примена ригорозних емпиријских метода омогућава доношење одлука заснованих на подацима, чиме се повећава оперативна ефикасност и транспарентност полицијских деловања. У том контексту, методолошки плурализам постаје кључни аргумент за постојање полицијских наука као самосталне дисциплине чији се истраживачки приступи разликују од традиционалних приступа у криминологији или социологији.

Евалуација полицијских пракси захтева коришћење напредних квантитативних метода, укључујући статистичку анализу великих скупова података, геопросторне анализе образаца криминалног понашања и процену перформанси и учинка полицијских јединица. На пример, студија Лум, Копер и Телеп (2011) развила је тзв. *evidence-based policing matrix*, који систематски интегрише различите методе евалуације. Тај модел показује како

се кроз комбинацију статистичких анализа и експерименталних метода могу идентификовати кључни фактори успешности и ефикасности полицијских операција, што потврђује специфичност методолошког оквира полицијских наука. Такви емпиријски приступи не само да доприносе разумевању оперативних перформанси, већ и омогућавају имплементацију нових стратегија заснованих на доказаном учинку. То је посебно важно у контексту евалуације нових технологија и иновација у полицијском раду, где се кроз ригорозно тестирање могу оптимизовати процедуре и унапредити јавна безбедност.

Поред квантитативних метода, полицијске науке се ослањају на квалитативне и *mixed-methods* приступе који омогућавају дубље разумевање контекста у којем се полицијске праксе спроводе. Квалитативна истраживања, укључујући етнографске студије и интервјуе са кључним актерима (полицијским службеницима, полицијским старешинама, представницима заједнице), пружају увид у унутрашње процесе, културу организације и перцепцију јавности о полицијским активностима. Такви приступи омогућавају креирање холистичког модела који интегрише статистичке налазе с дубљим, контекстуалним разумевањем феномена. *Mixed-methods* истраживања омогућавају синтезу података прикупљених кроз различите методолошке приступе, што резултира робуснијим и валиднијим закључцима. Такав приступ потврђује да полицијске науке имају јединствену методолошку парадигму, која не само да обједињује, већ и надилази традиционалне дисциплине, пружајући свеобухватан оквир за анализу полицијског деловања.

Полицијски систем представља јединствену институционалну структуру која интегрише бројне функције – од одржавања јавног реда и мира, преко превентивних мера, до специјализованих операција у кризним ситуацијама. Управо због те вишедимензионалности, методолошки приступи развијени унутар полицијских наука морају бити прилагођени специфичностима оперативног и организационог оквира полицијских служби (Alimpić, 2018). Стевановић (2012) у својој монографији о стратешком менаџменту у полицијским организацијама наглашава да стандардни менаџмент модели нису довољни за разумевање комплексности полицијског рада, што додатно оправдава развој специфичних методолошких алата и теоријских модела унутар ове дисциплине.

Оправданост постојања полицијских наука као засебне дисциплине ослања се и на концепт *evidence-based* приступа, који је постао темељ за доношење политика и евалуацију оперативних мера у полицијским организацијама. Научни рад (Farrington, MacKenzie, Sherman & Welsh, 2002) на пољу *evidence-based crime prevention* показује да ригорозно емпиријско тестирање и евалуација интервенција доводе до значајних унапређења у пракси. Такав приступ, имплементиран и развијен у оквиру полицијских наука, потврђује да методолошки



алати специфични за ову дисциплину имају изузетну применљивост и вредност.

Полицијске науке се ослањају на интердисциплинарни приступ који интегрише знања из области социологије, криминологије, права, криминалистике, форензике, психологије, менаџмента и информатичких наука. Ова синтеза омогућава развој јединствених методолошких оквира који су у стању да адресирају сложеност полицијских система на начин који би био недостижан унутар појединачних дисциплина (Kesić, 2013). Такав интердисциплинарни приступ додатно потврђује да полицијске науке имају своју аутономну методолошку парадигму, што оправдава њихову самосталност као научне дисциплине.

Са методолошког становишта, јасно је да полицијске науке поседују јединствен скуп методолошких приступа који се разликују од традиционалних друштвених наука. Кроз интеграцију квантитативних, квалитативних, експерименталних и *mixed-methods* приступа, ова дисциплина успева да генерише емпиријски поткрепљене, валидне и применљиве теоријске моделе. Ти модели омогућавају не само дескриптивну анализу, већ и евалуацију и унапређење полицијских пракси, чиме се директно утиче на повећање ефикасности и транспарентности у раду полицијских организација. Методолошки приступи изложени у студијама Лума и Копера (Lum & Koper, 2017), те Лума и сарадника (2011) представљају темељ *evidence-based policing* концепта, који кроз ригорозну евалуацију доказа доприноси доношењу одлука заснованих на емпиријским подацима. С друге стране, Стевановић (2012) осветљава специфичности стратешког менаџмента у полицијским организацијама, док Шерман и сарадници (2002) кроз анализе евалуације превентивних мера показују важност емпиријског приступа у унапређењу полицијских интервенција. Интердисциплинарност која карактерише полицијске науке додатно оснажује методолошку оправданост те дисциплине. Комбиновањем метода и теоријских приступа из различитих научних области, полицијске науке омогућавају креирање свеобухватног истраживачког оквира прилагођеног сложености полицијског деловања, чиме се потврђује њихова самосталност у односу на друге друштвене науке. Са методолошког становишта, постојање полицијских наука као засебне научне дисциплине није само оправдано, већ и нужно за савремено управљање јавном безбедношћу. Развој специфичних методолошких алата, прилагођених јединственим изазовима полицијског система, представља кључни фактор за унапређење пракси, доношење ефективних и ефикасних одлука и креирање иновативних стратегија у области безбедности.

Изложени аргументи потврђују да полицијске науке, са својим јединственим методолошким приступима, задовољавају услове за постојање као самостална научна дисциплина. Интеграција квантитативних, квалитативних и експерименталних метода омогућава темељну евалуацију и унапређење по-

лицијских пракси, док интердисциплинарни приступ доприноси развоју оригиналних теоријских модела. Ови методолошки аспекти, поткрепљени емпиријским доказима из литературе, чине чврстим темељ за епистемолошку и практичну оправданост полицијских наука.

## ТЕХНОЛОШКА РЕВОЛУЦИЈА И ПОЛИЦИЈСКЕ НАУКЕ

У ери дигитализације и убрзаних технолошких иновација, савремене технологије и иновативни приступи постају кључни елементи у трансформацији свих аспеката друштвеног живота, а посебно се истичу у сектору јавне безбедности. Полицијске организације, суочене с комплексношћу криминалних феномена и динамичним променама у друштвеном окружењу, све више се ослањају на напредне информационе, геоинформационе и телекомуникационе технологије, аналитику података, вештачку интелигенцију, предиктивне моделе, вишекритеријумско одлучивање и друге иновације, како би оптимизовале своје оперативне процедуре (Milidragović & Milić, 2024). Овај технолошки преокрет захтева развој специфичних теоријских и методолошких приступа који се не могу у потпуности адресирати унутар традиционалних дисциплина, као што су криминологија, социологија или право. Управо из овог разлога, полицијске науке се појављују као самостална научна дисциплина, чији се фокус протеже на интеграцију и примену савремених технологија у циљу унапређења полицијског деловања.

Савремени полицијски систем више није искључиво оперативна или административна структура. То је динамичан систем у којем се информације, подаци и дигиталне технологије користе за унапређење свих сегмената рада – од превентивних, преко проактивних, до репресивних тактика. Примена информационих технологија омогућава праћење криминалних активности у реалном времену, геолокацију инцидената и интеграцију различитих извора података. Такве иновације омогућавају развој модела попут *evidence-based policing* (полиција заснована на материјалним доказима), чији темељ лежи у ригорозној емпиријској евалуацији и анализи оперативних перформанси. Према Луму и Коперу (Lum & Koper, 2017), трансформација полицијског рада кроз примену савремених технологија доноси не само повећање ефективности и ефикасности, већ и транспарентност и одговорност у доношењу одлука. Овај технолошки преокрет захтева развој специфичних методолошких оквира који се баве аналитиком података, предиктивним моделирањем и евалуацијом перформанси – приступи који су инхерентно специфични за полицијске науке.

Примена предиктивне аналитике у полицијским системима представља један од најзначајнијих технолошких помака у савременој пракси. Према Перију и сарадницима (Perry et al., 2013), концепт предиктивног полицијског рада, који се заснива на статистичким и аналитичким моделима за предвиђање криминалних образаца, омогућава оптимизацију распореда људских и материјалних ресурса, бржу реакцију и превентивно деловање. Ови модели, који се ослањају на велике скупове података (*big data*), доказују да је интеграција модерних технологија кључна за доношење одлука заснованих на емпиријским доказима. У контексту те парадигме, полицијске науке као дисциплина успостављају јединствену методолошку основу која интегрише квантитативне приступе (анализа статистичких података, геопросторна и временска дистрибуција појавних облика криминала – мапирање криминала, решавање локацијско-алокацијских проблема, вишекритеријумска оптимизација) са квалитативним методама (студије случаја, етнографске анализе оперативних пракси, криминалистичко профилисање) (Milojković & Petrović, 2019). Таква синтеза омогућава стварање свеобухватних модела који, не само да описују, већ и евалуирају и унапређују функционалност полицијских система. Тиме се потврђује да иновације у примени предиктивних технологија представљају суштински аргумент у корист постојања полицијских наука као независне дисциплине.

Наставак технолошког напретка огледа се и у примени вештачке интелигенције (AI) и аутоматизованих система унутар полицијског сектора. Алгоритми засновани на машинском учењу данас се користе за препознавање образаца у криминалним активностима, анализу видео надзора (препознавање лица и возила), као и за унапређење процедура дигиталне форензике. Фергусон (Ferguson, 2017) у својој студији *"Big Data Policing"* указује на то да AI технологије, уколико се правилно имплементирају, могу значајно унапредити ефикасност полицијских акција и операција, али и покренути питања етичке природе и заштите приватности грађана. Наведене иновације захтевају развој специфичних методолошких приступа унутар полицијских наука, који обухватају како техничку валидацију алгоритама, тако и евалуацију њиховог оперативног утицаја. Самосталност ове дисциплине, дакле, лежи у способности да се развију теоријски модели и емпиријски валидирани алати који омогућавају интеграцију технологије у свакодневни рад полицијских организација. Поред тога, унапређење дигиталне форензике кроз нове технолошке алате доприноси брзом и прецизном прикупљању и обради доказа, што је кључно за савремене захтеве правде и јавне безбедности.

Савремене технологије и иновације постављају нова питања о природи, прикупљању и евалуацији знања у оквиру полицијских организација. Традиционални приступи унутар криминологије или социологије често не обухватају

специфичности дигиталне трансформације, због чега настаје епистемолошка празнина коју попуњавају полицијске науке. Примена технологије, било кроз аналитику података, предиктивне моделе или информационо-телекомуникационе и геоинформационе системе, захтева развијене методолошке алате који су јединствени за ову област (Ђурђевић et al., 2012). Тиме се потврђује оправданост постојања засебне научне дисциплине која је способна да интеграцијом савремених технологија креира иновативне приступе у анализи и евалуацији полицијског деловања.

Интеграција савремених технологија у полицијски рад доводи до значајног унапређења оперативних перформанси. На пример, модели засновани на *evidence-based policing* (Lum & Koper, 2017) омогућавају доношење одлука темељено на чврстим емпиријским доказима, чиме се повећава ефективност и ефикасност, и смањују ресурсни губици. Такође, примена предиктивне аналитике (Perry et al., 2013) доприноси бољој расподели полицијских ресурса и превентивним мерама које могу правовремено идентификовати потенцијално ризична подручја. Транспарентност у доношењу одлука додатно се унапређује коришћењем технологија које омогућавају праћење и евалуацију операција у реалном времену, чиме се ствара повољнији оквир за одговорност и надзор унутар полицијских организација. С обзиром на то да традиционалне дисциплине не пружају сличан ниво фокусираности на технолошке аспекте, полицијске науке као посебна дисциплина оправдано заузимају своје место у научном дискурсу, нудећи интегрисане моделе који обједињују теоријско знање и технолошке иновације.

Кључна карактеристика полицијских наука је њихова интердисциплинарност, која омогућава синергију између области као што су информатика, статистика, менаџмент, право и криминологија. Овај приступ је нарочито важан у контексту примене савремених технологија, јер омогућава холистичко разумевање и евалуацију сложених феномена унутар полицијског система. Према Брага и Ваисбард (Braga & Weisburd, 2010), анализа криминалних „хот спотова” (криминалних жаришта) кроз примену географске информационе технологије показује како се интердисциплинарни модели могу користити за развој ефективних превентивних и проактивних мера. Такви модели потврђују да јединствени епистемолошки оквир полицијских наука, оснажен савременим технологијама, има неспоран допринос унапређењу јавне безбедности.

Изложени примери указују на то да примена савремених технологија и иновација поставља нове изазове и могућности у анализи и евалуацији полицијског деловања. Технолошки алати, као што су аналитика података, АИ алгоритми и предиктивни модели, захтевају развој специфичних методолошких приступа који се не могу у потпуности интегрисати унутар традиционалних

дисциплина. Управо та методолошка специфичност потврђује епистемолошку и практичну независност полицијских наука. У контексту све брже дигитализације и технолошких иновација, постојање полицијских наука као засебне научне дисциплине не само оправдава, већ постаје нужно за савремено управљање јавном безбедношћу. Интеграција савремених технологија омогућава развој иновативних модела и приступа који директно утичу на ефективност, ефикасност, транспарентност и одговорност полицијских операција. Самосталност ове дисциплине, дакле, лежи у њеној способности да, кроз интердисциплинарни приступ, интегрише технолошке иновације у јединствени епистемолошки оквир прилагођен комплексности савременог полицијског деловања.

Са аспекта примене савремених технологија и иновација, јасно је да полицијске науке представљају специфичан и јединствен научни простор који интегрише напредне технолошке алате у анализу и евалуацију полицијских пракси. Развој методолошких модела, ослоњених на емпиријске доказе и интеграцију различитих технолошких приступа, потврђује да се знање генерисано унутар ове дисциплине не може у потпуности обухватити унутар традиционалних области, као што су криминологија или социологија. Стога, постојање полицијских наука као засебне дисциплине није само оправдано, већ је и неопходно за унапређење оперативних перформанси, транспарентности и одговорности у полицијском раду у ери дигитализације.

### **ПОЛИЦИЈСКА ЕТИКА У 21. ВЕКУ: НАУКА У СЛУЖБИ ОДГОВОРНОСТИ, ТРАНСПАРЕНТНОСТИ И ПРОФЕСИОНАЛНОГ ИНТЕГРИТЕТА**

Полицијско деловање у савременом друштву карактерише се сложеним етичким изазовима који обухватају питања употребе средстава принуде, поштовања људских права, транспарентности, одговорности и интегритета. С обзиром на чињеницу да полицијске институције директно утичу на безбедност, поверење грађана и очување демократских вредности, поставља се питање на који начин етичка начела могу бити систематски интегрисана у оперативне, стратешке и управљачке праксе. Традиционалне научне дисциплине, као што су криминологија или социологија, често се баве етиком у ширем смислу, али не посвећују довољно пажње специфичностима етичких дилема унутар полицијског деловања. Управо та специфичност, која произлази из јединственог положаја полиције у друштвеној структури, захтева формирање посебног епистемолошког оквира – односно засебне дисциплине која се бави етичким аспектима полицијског рада, а то су полицијске науке.

Полицијско деловање често укључује доношење брзих одлука у ситуацијама високог ризика, при чему се сусрећу конфликтни захтеви између ефикасности операција и поштовања основних људских права (Milojević & Janković, 2022). Етика у полицијском раду обухвата анализу питања као што су:

- Употреба силе и пропорционалност: Одлучивање о примени силе мора бити усклађено с принципима законитости, сразмерности и нужности, а свака одлука има директне последице по животе грађана и поверење у институцију;
- Транспарентност и одговорност: Полицијске акције захтевају висок ниво транспарентности, како би се спречиле злоупотребе и очувала легитимност деловања, што подразумева строгу контролу и јавну одговорност;
- Интегритет и професионализам: Постојање неформалних норми, као што је „плави кодекс тишине” (енгл. *blue code of silence*), представља озбиљан етички изазов који се односи на очување интегритета унутар полицијске организације.

Ови изазови указују на потребу за развијањем специфичних теоријских модела и методолошких приступа који би омогућили систематску анализу етичких аспеката у полицијском деловању.

Етички принципи који се примењују у полицијским наукама ослањају се на вредности као што су правда, поштење, интегритет, одговорност и транспарентност. Ти принципи нису апстрактни, већ имају директну примену у свакодневном раду полицијских организација у облику норми. На пример, рад Клоцкара и сарадника (Klockar et al., 2000) указује на значај интегритета у полицијским системима и истиче да систематско истраживање етичких аспеката може допринети развоју стандарда и процедура који минимизирају ризик од корупције и неетичког понашања. Слично томе, Bayley (1994) у својој монографији *Police for the Future* наглашава да будућност полицијског деловања зависи од способности да се етички изазови препознају и систематски адресирају, што укључује развој посебних нормативних оквира.

Истраживање етичких аспеката полицијског рада захтева интердисциплинарни приступ који интегрише знања из филозофије, социологије, права, психологије и менаџмента. Таква синтеза омогућава истраживачима да сагледају етичке дилеме у ширем друштвеном, културном и организационом контексту. Кранк (Crank, 2007) у својој студији о етици у полицијским институцијама наглашава да се етички стандарди и праксе не могу разумети само кроз емпиријске податке, већ морају бити интерпретирани у светлу нормативних теорија које дефинишу шта је исправно, а шта не.



Полицијске науке, са фокусом на етику, развиле су специфичне методолошке алате који омогућавају:

- Емпиријску евалуацију етичких перформанси: Коришћење квантитативних метода (нпр. статистичке анализе инцидената неетичког понашања) у комбинацији са квалитативним приступима (нпр. студије случаја, интервјуи са полицијским службеницима и грађанима) омогућава детаљну анализу етичких аспеката у полицијском раду;
- Нормативну анализу и развој етичких стандарда: Кроз употребу нормативних теорија и филозофских концепата, истраживачи могу дефинисати и евалуирати етичке смернице које би требало да регулишу понашање полицијских организација. Westmarland (2005) у тексту "Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence" осветљава како нормативна анализа може допринети реформама у полицијским институцијама и разбијању неформалних етичких баријера.

Ови специфични методолошки приступи потврђују да полицијске науке поседују јединствени епистемолошки простор, у којем се етичка питања систематски интегришу са емпиријским истраживањима, чиме се оправдава њихова самосталност као научне дисциплине.

Са етичког аспекта, научна заснованост и оправданост постојања полицијских наука као засебне дисциплине огледа се у њиховој способности да:

- Систематизују етичке изазове: Полицијске науке пружају специфичне теоријске и методолошке алате за анализу етичких дилема које су јединствене за полицијско деловање, као што су питања употребе средстава принуде, транспарентности и интегритета.
- Промовишу нормативну одговорност: Истраживања у оквиру ове дисциплине доприносе развоју етичких стандарда и нормативних смерница, чиме се директно утиче на унапређење професионализма и одговорности у полицијским организацијама;
- Интегришу интердисциплинарне приступе: Комбиновањем методологија из филозофије, права и друштвених наука, полицијске науке омогућавају свеобухватну анализу етичких аспеката, што је неопходно за разумевање комплексности савременог полицијског деловања.

Етички аспекти представљају темељ за легитимност и поверење грађана у полицијске институције. Стога, истраживање етичких питања унутар полицијских наука не само да доприноси развоју академског знања, већ има и директну практичну примену у обликовању политика и пракси које гарантују правичност, одговорност и интегритет.

Изложена аргументација показује да је постојање полицијских наука као засебне научне дисциплине научно засновано и оправдано управо због њихове способности да систематски приступе етичким изазовима специфичним за полицијско деловање. Развој специфичних методолошких оквира, који интегришу емпиријску евалуацију с нормативном анализом, омогућава креирање јединственог епистемолошког простора. Такав приступ доприноси не само унапређењу теоријских и оперативних аспеката полицијског рада, већ и јачању етичких стандарда, чиме се гради поверење јавности и осигурава одговорност полицијских институција. Стога, полицијске науке имају неспоран значај као дисциплина која доприноси унапређењу етике у јавној безбедности, што потврђује њихову самосталност у оквиру савременог научног дискурса.

### **ПОЛОЖАЈ ПОЛИЦИЈСКИХ НАУКА У САВРЕМЕНОМ АКАДЕМСКОМ И ДРУШТВЕНОМ КОНТЕКСТУ**

Полазећи од Фраскатијеве (Frascati) номенклатуре, која и јесте темељ у Републици Србији, науке се глобално групишу у: природне науке, инжењерство и технологију, медицинске и здравствене науке, пољопривредне науке, друштвене науке и хуманистичке науке. Полицијске науке, као усмерење на проучавање полиције у најширем смислу – од њене организације и метода рада, преко односа с грађанима и друштвене улоге, до нормативног, етичког и оперативног аспекта – без сумње спадају у друштвене науке. Оне се баве феноменима и институцијама у друштву, интеракцијом с другим актерима (грађанима, правосуђем, међународним организацијама), чиме се темељно ослањају на друштвено-емпиријске методе.

У новијој подели друштвених наука у Србији, криминалистичке науке и науке безбедности постоје као засебне гране. Неретко се у пракси може чути мишљење да би полицијске науке требало сврстати у оквиру неке од те две гране. Међутим, постоји суштинска разлика: (1) Криминалистичке науке – примарно се баве феноменима кривичних дела, форензичким техникама, тактиком истраге, методиком откривања и доказивања криминалитета и сл. (Ђурђевић & Радовић, 2017); (2) Науке безбедности – обухватају шири безбедносни спектар: државну, јавну, националну и међународну безбедност, питање безбедносних политика, геополитичке, економске и друге димензије савремених безбедносних изазова (Stajić, 2021). Полицијске науке, с друге стране, јединствено се фокусирају на полицију као институцију и делатност, укључујући:

- Организацију и функционисање полицијских органа,
- Полицијски менаџмент (људски ресурси, управљање, планирање, буџетирање),
- Полицијску етику и професионализам,
- Превенцију криминала (али не само кривичног, већ и осталих безбедносних и јавних догађаја),
- Сарадњу с другим друштвеним актерима (заједница, школе, медији, невладин сектор),
- Заштиту јавног реда и мира,
- Питања легитимитета и односа према људским правима,
- Системе обуке и професионалног развоја полицијских службеника,
- Мултидисциплинарна истраживања (нпр. употреба технологија у полицијском раду, дигитална форензика, сајбер-полиција итд).

Дакле, иако полицијске науке несумњиво деле одређене тачке додира са криминалистичким наукама (везано за спречавање и сузбијање криминала, вођење истраге) и наукама безбедности (везано за јавну, националну и међународну безбедност), њихова основна предметна област – полиција – поседује довољно сопствених специфичности и комплексности да заслужије издвајање као засебна грана друштвених наука. Низ је аргумената за овакав став:

1. Јединствен предмет истраживања – Полицијске науке се баве институционалним, организационим, правним, социолошким, психолошким и етичким питањима полицијског рада. Полиција је државни орган задужен за одржавање јавног реда и безбедности, али и за заштиту људских права, пружање подршке заједници и друге мултифункционалне улоге. Тако широк дијапазон обавеза и овлашћења чини полицијски рад научно врло специфичним. Аутори попут Битнера (Bittner, 1970) и Реинера (Reiner, 2010) истичу да полиција поседује јединствену моћ „монопола на принуду” у цивилном контексту, што значајно разликује полицијске науке од, рецимо, искључиво војног, обавештајног или криминолошког приступа;

2. Сопствена методологија – Полицијске науке развијају специфичне методолошке алате и истраживачке фокусе, као што су:

- *Problem-oriented policing, community policing, evidence-based policing, intelligence-led policing* (Goldstein, 1979; Lum, Koper & Telep, 2011),
- Теренска истраживања, која подразумевају директно учешће или посматрање рада полицијских патрола и јединица,

- Анализе стратегија превенције криминалитета и других облика угрожавања јавног реда,
- Евалуација ефеката полицијских реформи, националних и међународних,
- Компаративне студије националних полицијских система и међународне полицијске сарадње (Bailey, 1994).

Иако се ту нужно користе методе других друштвених дисциплина (право, социологија, психологија, менаџмент), полицијске науке обједињавају све те приступе у јединствени систем посвећен полицији као феномену;

3. Развој сопствене академске и практичне традиције – Више светски признатих часописа (нпр. *Police Quarterly*, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Policing & Society*) фокусирано је искључиво на теме из полицијских наука. Настава на универзитетима попут *Police Science* или *Polizeiwissenschaft* далеко је превазишла искључиво криминалистичку или безбедносну димензију, обухватајући много ширу проблематику рада полиције (Emsley, 2010). То потврђује да се поступно формирао засебан корпус знања и истраживања који јасно указује на самосталност дисциплине;

4. Мултидисциплинарност, а не дериват других дисциплина – За разлику од идеје да су полицијске науке само комбинација криминалистике и безбедности, емпиријска анализа показује да су оне:

- Правно утемељене (надлежности, процедуре, права и дужности полиције),
- Друштвено-социолошки усмерене (полицијска супкултура, односи с грађанима, психологија полицијског стреса),
- Менаџерско-организационе (хијерархија, планирање, управљање ресурсима),
- Технолошке (дигитална форензика, системи надзора, информациони системи, вештачка интелигенција у полицијским радњама),
- Етичке и усмерене на заштиту људских права (ограничење примене силе, легитимност, одговорност).

Тако конципирана наука о полицији није тек пуки скуп знања позајмљених из других грана, већ сврсисходна интеграција различитих сазнања око јединственог феномена – полиције.

Иако је основна премиса овог рада да полицијске науке треба да буду посебна грана науке, оне су неодвојиво повезане са другим наукама:

а) Криминалистичке науке: Полиција је кључно оруђе за откривање и истрагу кривичних дела. Делимично се проучавају исти или слични проблеми (форензичке технике, криминалистичка тактика и методика), али полицијске науке остају шире, јер се не баве само кривичним делима, већ и безбедношћу у саобраћају, јавним редом и миром, људским правима, превентивним активностима, организационим развојем полиције, односима с медијима и др;

б) Науке безбедности: Свеобухватна безбедносна перспектива укључује политичко-безбедносне и геополитичке аспекте, док полицијске науке гледају како полиција у оквиру ширег безбедносног система доприноси стабилности и очувању реда. Оне су, дакле, један сегмент међу многим у области безбедности, али довољно специфичан да се издвоји као посебна грана;

ц) Правне науке: Полицијски рад је регулисан Уставом, законима и подзаконским актима. Међутим, правна наука се не фокусира искључиво на полицијски систем, већ има далеко шири опсег (уставно право, приватно право, међународно право итд). Полицијске науке, напротив, узимају право као полазиште у примени својих овлашћења, али додају шири друштвено-емпиријски и оперативни приступ;

д) Социологија и психологија: Међуљудски односи унутар полиције, ставови и вредности полицијских службеника, као и перцепција полиције од стране заједнице, типичне су теме полицијских наука које се преплићу са социолошким и психолошким концептима (Loftus, 2010);

е) Менаџмент и бизнис: Полиција је велика јавна организација; у савременим оквирима, стратегија управљања перформансама, учинком и полицијским интегритетом, организациона култура/понашање, лидерство и планирање постају део истраживања у полицијским наукама (O'Neill et al., 2007);

ф) Техничко-технолошке науке: У домену сајбер-криминалитета, дигиталне форензике и напредних информационих система, сарадња са инжењерством и ИТ наукама постаје неопходна, али опет вођена јединственим циљевима и надлежностима полицијских органа.

Али то ни у ком случају не умањује самосталност полицијских наука и нужност да оне егзистирају као самостална научна дисциплина, већ само указује на њихову интердисциплинарност и крепкост као релативно младе научне дисциплине.

У неким државама – пре свега у Западној Европи, Северној Америци и појединим суседним земљама – полицијске науке (*Police Science, Police-Studies, Polizeiwissenschaft*) имају утемељен академски и правни статус.<sup>6</sup> Примери такве праксе су:

- У Немачкој: Традиционално постоји дисциплина *Polizeiwissenschaft* – најчешће се изучава на Полицијским високошколским институцијама и универзитетима, па је издвојена као засебан студијски програм са специфичним курикулумом (Emsley, 2010);
- У САД и Великој Британији: *Police Studies, Police Science ili Criminal Justice programs* с различитим степенима и усмерењем, где се у многим случајевима прави јасна разлика између *Law Enforcement (Police)* и *Criminal Justice* студија;

<sup>6</sup> У Великој Британији – University of Oxford, London School of Economics and Political Science, University of Cambridge, King's College London, University College London, University of Edinburgh, University of Manchester, University of Leeds, University of Kent, Cardiff University, University of Nottingham, University of Portsmouth, University of Bristol, University of Warwick, University of Essex, University of Sheffield, University of Birmingham, University of Glasgow, University of Liverpool, Queen Mary University of London, Queen's University Belfast, University of Sussex, Imperial College London, Northumbria University, Lancaster University, University of Leicester, Durham University, Newcastle University, University of Southampton, University of London, University of York, Keele University, De Montfort University, University of East Anglia, Brunel University London, University of Reading, University of Stirling, University of Exeter, University of Surrey, Swansea University, City - University of London, Sheffield Hallam University, University of Wales, Liverpool John Moores University, Royal Holloway - University of London, Loughborough University, University of Strathclyde, University of Plymouth, Middlesex University, University of the West of England, Manchester Metropolitan University, Nottingham Trent University, London South Bank University, University of Salford; У Немачкој – University of Hamburg, Goethe University of Frankfurt am Main, University of Mannheim, University of Bonn, Humboldt University of Berlin, University of Göttingen, Free University of Berlin; У Холандији – University of Amsterdam, Tilburg University, Utrecht University, Erasmus University Rotterdam, Leiden University, Maastricht University, University of Groningen, Wageningen University, Free University Amsterdam, Radboud University, Delft University of Technology, University of Twente; У Белгији – Catholic University of Leuven, Ghent University; У Швајцарској - University of Zurich, University of Lausanne, Swiss Federal Institute of Technology Zurich, University of St. Gallen; У Шведској - Stockholm University, University of Gothenburg, Lund University; У Италији - Bocconi University, University of Milan, University of Bologna, University of Trento; У Данској – University of Copenhagen, Aarhus University, Copenhagen Business School; У Норвешкој - University of Oslo; У Русији - National Research University Higher School of Economics, RUDN University; У Аустрији - University of Vienna, Vienna University of Economics and Business; У Шпанији – Pompeu Fabra University, Carlos III University – Madrid; У Финској – University of Helsinki; У Ирској – University College Dublin; У Луксембургу – University of Luxembourg; У Северној Македонији – Универзитет “Св. Климент Охридски” Битола; У Босни и Херцеговини – Универзитет у Сарајеву, Универзитет у Бања Луци; У Србији – Криминалистичко-полицијски универзитет, Универзитет у Београду. <https://edurank.org/liberal-arts/homeland-security/eu/> преузето 16.01.2025.



- У региону: У Републици Српској, посебним Правилником о научним областима и ужим научним областима (2009), поред криминалистичких наука, препознате су и специфичне ужестручне области које се тичу полиције, тако да се полицијско образовање и истраживање све више профилисало као самостално поље.

Ови примери сведоче да је концепција полицијских наука као издвојене гране сасвим легитимна и уобичајена у међународној академској пракси.

Дакле, нема сумње да би полицијске науке требало сврстати међу друштвене науке, с обзиром на то да се баве једном од институција извршне власти и њеном интеракцијом са заједницом, другим државним органима и међународним факторима. Оне требају бити самостална научна грана јер: (1) имају јединствени предмет (полиција, полицијски рад и све њихове специфичности); (2) развиле су сопствену методологију и акумулирани научни корпус; (3) поседују међународно признату традицију (часописи, конференције, универзитетски програми) и (4) повезују се са криминалистиком и наукама безбедности, али су и шире – па самим тим не могу да буду редуковане на пуко изучавање кривичних дела, нити на само ширу визуру националне или глобалне безбедности. Према томе, у важећем номенклатурном систему наука у Србији, који се ослања на Фраскатијеву номенклатуру, полицијске науке припадају друштвеним наукама, као самостална грана, упоредо са криминалистичким наукама и наукама безбедности. Тиме се поштује сложеност полицијског феномена, све већи значај полицијског рада у савременом друштву, као и наглашена мултидисциплинарност и богат корпус истраживања који се развија и објављује на националном и међународном нивоу.

## **ЗАКЉУЧАК**

Полицијске науке су се, кроз академски развој и примењену праксу, профилисале као самостална интердисциплинарна област која интегрише теоријске и методолошке приступе из различитих научних дисциплина, укључујући социологију, етику, криминологију, право, криминалистику, форензику, психологију, менаџмент и информационо-телекомуникационе технологије. Ова научна област не само да проучава полицијске институције и њихове оперативне моделе, већ поставља темеље за развој и унапређење савремених стратегија јавне безбедности, заснованих на емпиријским истраживањима и теоријским моделима.

Кључни аргументи у прилог постојања полицијских наука као засебне дисциплине обухватају њихову епистемолошку и гносеолошку независност, развијеност методолошких алата специфичних за проучавање полицијског деловања, као и њихову интердисциплинарну природу. Полицијске науке не функционишу као једноставна екстензија криминологије, права или социологије, већ као интегрисана област која комбинује сазнања из више дисциплина у циљу системског истраживања и унапређења полицијске праксе.

Методолошка разноврсност, која укључује квантитативне, квалитативне и компаративне приступе, омогућава свеобухватну анализу полицијских институција и њихово прилагођавање савременим изазовима. Посебан значај имају технолошке иновације у полицијском раду, попут вештачке интелигенције, аналитике података и дигиталне форензике, које отварају нова питања о етици, приватности и одговорности полицијских служби. Полицијске науке, стога, не само да рефлектују промене у друштву, већ активно доприносе обликовању политика и стратегија које унапређују ефикасност и легитимност полицијских организација.

У савременом контексту безбедности, који је обележен транснационалним претњама попут тероризма, организованог криминала и кибернетичких напада, полицијске науке постају кључни фактор у анализи и развоју превентивних стратегија и оперативних процедура проактивног и репресивног поступања. Њихова способност да повежу теоријско знање са практичним применама потврђује њихову релевантност и друштвену корисност.

Закључно, постојање полицијских наука као засебне академске дисциплине није само академска потреба, већ и практични императив у модерним друштвима. Њихов даљи развој треба да се темељи на интердисциплинарним истраживањима, унапређењу методолошких приступа и интеграцији савремених технологија у анализу и унапређење полицијске праксе. Кроз континуирана истраживања и евалуацију нових стратегија, полицијске науке ће и даље играти кључну улогу у обликовању сигурнијег и праведнијег друштва.

***Saša Milojević<sup>1</sup>***  
***Srdjan Milašinović<sup>2</sup>***  
***Boban Milojković<sup>3</sup>***

## **POLICE AND SCIENCE: TOWARDS THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC DISCIPLINE IN THE SERVICE OF PUBLIC SAFETY**

### ***Abstract***

*Police science is an interdisciplinary academic field that studies the organisation, functioning and methodology of police work in modern society. This paper analyses the epistemological and methodological foundations of police science and its academic legitimacy and applicability in the context of public safety. From a historical perspective, the development of police science from its beginnings to its status as an independent scientific discipline is considered. Special emphasis is placed on the interdisciplinary character of this field, which integrates sociological, criminological, legal, criminalistic, forensic, psychological, managerial, IT and technical-technological aspects. The paper also examines the impact of modern technologies, digitalisation and artificial intelligence on police practice and the ethical dilemmas police officers face. The research aims to provide a systematic overview of the scientific assumptions that justify the existence of police science as an autonomous academic discipline and highlight its key role in improving public safety.*

***Keywords:*** *Police science, interdisciplinarity, epistemology and gnoseology, methodology, academic discipline.*

---

<sup>1</sup> University of Criminal Investigation and Police Studies in Belgrade, Belgrade, Serbia  
sasa.milojevic@kpu.edu.rs

<sup>2</sup> University of Criminal Investigation and Police Studies in Belgrade, Belgrade, Serbia  
srdjan.milasnovic@kpu.edu.rs

<sup>3</sup> University of Criminal Investigation and Police Studies in Belgrade, Belgrade, Serbia  
boban.milojkovic@kpu.edu.rs

## **INTRODUCTION**

Police science is a specialised scientific discipline that studies the organisation, functioning, and methodology of policing in modern society. This field of research encompasses a wide range of theoretical and methodological approaches that enable the analysis of preventive, proactive and operational aspects of police work, as well as its sociological, ethical, criminological, legal, criminal and psychological dimensions. A key feature of police science is its interdisciplinarity, which, in addition to these disciplines, integrates knowledge from forensics, management, information, geoinformation and telecommunication technologies, enabling a holistic approach to public safety problems.

In academic discourse, one of the central issues is the epistemological and methodological autonomy of police science. While some theorists believe that police phenomena can be adequately studied within the framework of pre-existing disciplines, the arguments favouring the constitution of police sciences point to their specificity and the need to develop an autonomous research framework (Bruno, 1989; Buturac&Solomun, 2013). Police science is not only a descriptive scientific field but also a normative discipline that, in addition to analysing existing models, strives to formulate optimal strategies and procedures that contribute to the effectiveness, efficiency and legality of police action.

In addition, the rapid development of modern technologies, including artificial intelligence, data analytics, and predictive models, raises new methodological and ethical questions regarding applying innovations in policing. In this context, research within police science must be focused not only on evaluating traditional policing models but also on analysing new paradigms arising from the digitalisation and globalisation of security challenges.

This paper deals with the theoretical and methodological foundations of police science, with special emphasis on their interdisciplinarity, epistemological justification and applicability in contemporary police systems. The aim is to provide a systematic overview of the key scientific assumptions that legitimise the existence of police science as an independent academic discipline and to point out their significant role in improving public safety.

### **POLICE SCIENCE AS AN ACADEMIC DISCIPLINE: SCIENTIFIC BASIS AND SOCIAL SIGNIFICANCE**

In contemporary academic discourse, the term police science is a specific and comprehensive scientific discipline that deals with the study of theoretical,

methodological, organisational and ethical aspects of the police system. This discipline, as an independent field of scientific research, seeks to systematically analyse how police institutions function, how their operating models are developed and how they align with contemporary social challenges (Milojević & Janković, 2022). Police science tends to develop theoretical models that not only describe but also explain the phenomenon of policing. An interdisciplinary approach – which integrates theories from sociology, criminology, psychology, law, criminology, management and information and telecommunication technology – creates original theoretical frameworks. These frameworks help to identify the key factors influencing the operational functioning of police organisations and thus confirm the scientific autonomy of this discipline. The theoretical models developed within the police sciences allow for the evaluation and improvement of public safety strategies, demonstrating their applicability and independence as a scientific field.

Police science is a separate scientific discipline with clearly defined scientific constituents: subject, theory, method, and language.

1. The subject of police science can be defined as the totality of phenomena, processes and institutions related to the functioning of the police and police work. This includes the organisation and structure of police bodies, methodology and strategies of policing, police relations with the community, legal and administrative framework, sociological, ethical and psychological dimensions of policing, and technological and IT support for police activities. This research subject is not limited to criminological aspects, as in criminology, nor to security studies broadly, as in the security sciences. Instead, it focuses on a complex, multidisciplinary framework that primarily relates to the police as an institution and activity. This separate research subject justifies the scientific autonomy of the police sciences, affirming their differentiation from related disciplines such as criminology, law and security sciences. This further emphasises the importance of this research field for modern society.

2. The theory of police sciences is a coherent system of thoughts and principles that does not serve exclusively to describe empirical findings but allows for their unified interpretation and rational classification within a single theoretical whole. This theory encompasses the conceptual and categorical apparatus, fundamental principles, regularities and methodological guidelines for understanding police phenomena (Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016; Milojković, 2020; Milojević & Janković, 2022). Unlike fragmentary knowledge, it is based on logically related and mutually harmonised postulates that enable a comprehensive understanding of police work. Each research finding should

be aligned with the basic theoretical assumptions and complemented by them, thus contributing to the development of scientific thought in this field (Bayley, 1994; Palmiotto, 2011). Such a theoretical basis allows police science to be defined as a separate discipline, relying on a specific conceptual apparatus, empirical and normative facts about the role and function of the police, and the principle assumptions about its operation.

3. The method of police science includes general and specific scientific procedures that can be proven to be applied in the study of police institutions and phenomena. Its development is reflected in three key dimensions: (1) an interdisciplinary approach, which involves the use of methodologies from sociology, criminology, law, criminology, psychology, management and information and technical-technological sciences; (2) adaptation to the specific police context, including security constraints, ethical standards and specific field research methods; (3) relying on numerous empirical studies and research findings (Bittner, 1970; Goldstein, 1979; Emsley, 2010). Although police science does not require an exclusively "authentic methodology", universal methods of social sciences are adapted to the specifics of policing, thus achieving a balance between the universality of research approaches and the specificity of the field of study (Loftus, 2010; Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016). This developed methodological framework enables systematic, reliable and empirically based research on police phenomena, confirming the scientific maturity and autonomy of police science within the broader context of social and interdisciplinary sciences.

4. The language of police science is a functional and theoretical system that includes specific terminology necessary for the description, understanding and research of police activity. This specialised conceptual apparatus differs from the terminology of other disciplines, such as sociology, criminology, law, criminological and security sciences, which further confirms the scientific independence of police science. However, its standardisation has some challenges, including the conventionality of terms, name variations, an operationally-oriented approach, and marginal terms. These difficulties can slow the development of theory and hinder international academic cooperation, potentially limiting police science to a local or regional framework (Milošević & Milojević, 2000; Milašinović & Milojević, 2016). Therefore, it is necessary to continuously improve the terminological apparatus, standardise key terms, and develop metalinguistic research to compare research findings and construct globally relevant theoretical models (Loftus, 2010; Stenning, 2009). Despite these challenges, the language of police science is sufficiently developed to be recognised as an indispensable and independent element of this scientific



discipline. Its dual nature – operational and scientific – reflects its dynamism and adaptability to the needs of police practice and scientific research.

Thus, police science is a clearly defined scientific discipline with developed constituents – subject, theory, method, and language. Systematic research and theoretical reflections have confirmed its autonomy and scientific relevance, positioning it as a key field in studying contemporary security phenomena and police action.

Police science, by its very nature, is an interdisciplinary space in which different scientific directions meet. The synergy between sociological, criminological, legal, psychological, managerial, information-telecommunications, and technological aspects contributes to a deeper understanding of police structures and their operation. This interdisciplinarity enables the formulation of specific research questions and the development of innovative solutions, which further confirms the independence of police science from traditional individual disciplines. The importance of an interdisciplinary approach is also reflected in the ability of police science to influence practice directly. Theoretical models can be implemented in the evaluation processes of police organisations, resulting in the improvement of operational procedures and crisis management strategies (Palmiotto, 2011). This proves that police science, in addition to its theoretical basis, has practical implications that are crucial for improving the public safety system.

Police science is not only the result of the professionalisation of police services but also the product of a sophisticated scientific approach that responds to the security challenges of modern society. This confirms their autonomy and vitality as a scientific discipline, directly affecting improving the public security system through continuous research and innovative methodological approaches. Thus, police science is positioned as a key discipline in the analysis, evaluation and improvement of police practices, thus supporting the development of modern social structures and security strategies with its scientific contribution (Milašinović & Milojević, 2016).

### **THE DEVELOPMENT OF POLICE SCIENCE: FROM HISTORICAL BEGINNINGS TO ACADEMIC DISCIPLINE**

The development of police science throughout history is a multi-layered and dynamic process, encompassing various social, legal, organisational and methodological aspects. Although police functions (in terms of preserving public order and peace, protecting the personal and property security of citizens) have appeared since the earliest forms of social organisation, it is only in recent history that unique scientific disciplines have developed that focus on the study of the police as an in-

stitution, its work, strategies, structure and relations with the community.

The essential security functions and order protection in ancient civilisations (Mesopotamia, Ancient Egypt, Ancient Greece, the Roman Empire) were mainly the responsibility of the army or local guards (the so-called night watches and similar formations). Although it is impossible to speak of the police in the modern sense, these guardians of order represented an important basis for the later professionalisation and institutionalisation of police work (Emsley, 2010). During the Middle Ages in Europe, security was carried out by the combined forces of the local feudal authorities, city guards, and the army. Church institutions also played an important role in maintaining moral and social order. However, no single institution systematically enforced the law and had powers similar to today's police (Bittner, 1970). The roots of modern policing are often traced back to the 19th century and the introduction of police systems such as London's Metropolitan Police in 1829, under the auspices of Sir Robert Peel (Reiner, 2010). This period is characterised by the introduction of legally defined police powers, a hierarchical structure and a clear mandate for maintaining law and order and preventing and suppressing crime. At the same time, within continental Europe, especially in France and Germany, the police developed under the strong influence of centralised state authorities. Napoleonic reforms, for example, made the state responsible for the public security system, thus laying the foundations for further normative and organisational regulation of police forces (Emsley, 2010).

Although the first practical reforms and the organisation of police forces included historical, legal and administrative aspects, it was not until the late 19th and early 20th centuries that a more serious scientific reflection on the role and work of the police began (Palmiotto, 2011):

- Philosophical and legal considerations of the social role of the police were initially developed in the context of a broader academic debate on the state and public administration (especially in the German school of the *Polizeiwissenschaft* in the late 18th century).
- Later, with the emergence of sociology as a science, the first texts examined the social context of police work, the relationship with citizens, methodology and ethics.

The beginning of the 20th century, and especially the period between the two world wars, brought an increased interest in criminology and criminalistics. In this context, police affairs and work methods move beyond the strictly practical sphere and begin to be studied through systematic theory and research. For example, schools of criminology in Italy and Germany made significant contributions, using the results of forensic research (for example, the work of Cesare

Lombroso and later critical analyses of his ideas). However, it was only after the Second World War that the “academisation” of police science began. In the United States, developing criminology programs at universities and creating the first scientific centres to study police functions (e.g., the School of Criminology at the University of California, Berkeley) significantly influenced the formation of scientific standards. In Europe, there is also a need for a comprehensive and comparative study of the work of police institutions (Bruno, 1989; Bayley, 1994).

In the second half of the 20th century, police science began to branch out into specific disciplines and areas:

- Police Management and Organisation: The study of police hierarchy, management strategies, planning, and human resources;
- Legal regulation and human rights: Investigating the legality of conduct, use of force, rights of suspects, etc.;
- Criminal tactics, methodologies and techniques: Systematisation and improvement of investigation methods, forensic techniques, work at the scene of the event, etc.;
- Police ethics: Consideration of moral principles, responsibilities, and standards of conduct for police officers;
- Police psychology and social interaction: Understanding stress, communication with citizens, conflict mediation, etc.

Numerous studies have been published in various scientific journals (e.g. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Police Quarterly*, *International Journal of Police Science & Management*) to improve the methodological approach to studying police phenomena.

The end of the 20th and the beginning of the 21st century are characterised by global security threats (terrorism, organised crime, high-tech crime), which means an increasing need for the police to cooperate among different police agencies at the international level. As a result, a new, expanded framework of police science is emerging:

- Comparative research of the police in different countries (comparative police science);
- Intelligence-led policing;
- Use of high technologies, such as digital forensics and cybersecurity;
- Specialist knowledge of transnational crime and terrorism.

From a scientific point of view, multidisciplinary is increasingly recognised: sociology, criminology, psychology, law, politics, economics, management, and security studies are intertwined to provide a deeper insight into the functioning of police institutions (Stenning, 2009). Many universities and research institutes today offer

programs and courses that include modern approaches to the methodology of scientific work in police studies – from quantitative surveys, statistical data processing and big data to qualitative methods (interviews, case studies, police ethnography).

The study of police science is gaining more and more importance in Eastern and Southeastern European countries, especially after the political and social changes at the end of the 20th century. In most transition countries, police reforms have been accompanied by significant social and institutional changes, a shift to more democratic institutions, and changes in the relationship between the police and citizens. In addition to comparative studies, monographs in local languages were also created during this period, focusing on the problems of transition, specific forms of crime and regional approaches to prevention. For example, several monographs and proceedings published in the editions of universities and police academies in Serbia, Croatia, Bosnia and Herzegovina, and other countries can be cited<sup>4</sup>. Many studies also deal with theoretical and practical aspects of police reform, European Union standards, and harmonising national regulations with international instruments and conventions. Also, there is a growing number of scientific conferences dedicated to police science, where models of good practice, modern methodologies, and new training and professional development methods for police personnel are discussed<sup>5</sup>.

Police science today relies on methodological diversity. Quantitative research (statistical analyses of crime rates, effectiveness of police interventions, cit-

<sup>4</sup> For example:

Orlović, A. (2013.). *Gospodarski kriminalitet u Republici Hrvatskoj*. Split: Redak d.o.o.

Đurđević, Z. (2014). *Krivična dela ubistva: etiološke i fenomenološke karakteristike*, Beograd: Službeni glasnik.

Radović, N., Vuković, S. (2012). *Prevenција organizovanog kriminala*, Beograd: Dosije.

Čudan A. (2014). *Destrukcije finansijskih transakcija na tržištu na početku novog milenijuma*. Subotica: Vizart, Printeks.

Marković S. (2018). *Sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici*. Beograd: Službeni glasnik.

<sup>5</sup> For example: In Croatia - International Conference "Security of Historic Cities", Split.; International Scientific-Professional Conference "Investigative Days of Criminology and Public Security", Zagreb.; International Scientific-Professional Conference "Research Days of the Police College in Zagreb", p. 7-9, Zagreb.; International scientific and professional conference "Crisis Management Days", Velika Gorica. In Montenegro - International Conference "Management and Security", Budva. In Serbia - International scientific conference "Days of Archibald Reiss", Belgrade; Scientific conference "Crime situation in Serbia and legal means of response", Belgrade.; International consulting, "Risk and security engineering", Kopaonik. In Bosnia and Herzegovina - International Scientific Meeting "Safety Days", Banja Luka.; International conference of the Association of Criminalists "Application of modern methods and means in combating crime", Banja Luka. In North Macedonia - International scientific conference "Security and Euroatlantic perspectives of the Balkans - police science and police profession (states and perspectives)", Ohrid.; International Scientific Conference "The Balkans between past and future: security conflict resolution and Euro-Atlantic integration", Skopje.

izens' perceptions) is complemented by qualitative methods (in-depth interviews with police officers and citizens, observation "in the field" – so-called ride-along research, case studies). The goal is to obtain credible data that can serve as a basis for science-based changes in practice (Lum, Koper & Telep, 2011; Ivetić i Prilović, 2022). In contemporary police studies, increasing attention is paid to ethical dilemmas (e.g., gun use, interrogation techniques, privacy, and data protection), as well as to the phenomenon of police subculture that can affect professional integrity and attitudes toward citizens (Loftus, 2010; Kesić & Zekavica, 2019). The issues of discrimination, racial and ethnic profiling, gender equality and police violence are becoming an indispensable part of scientific debates and reform initiatives.

The development of police science historically follows the transformations of social, legal and political frameworks, as well as progress in other scientific disciplines (sociology, criminology, psychology, law, criminalistics, forensics, management, information and telecommunication technologies). From the original forms of law enforcement and night watchmen to modern, highly specialised police services, the evolution of policing has been closely linked to the needs of the community and the state. Today, police science stands out as a separate interdisciplinary and multidisciplinary domain seeking to combine empirical knowledge with theoretical considerations. Even though differences in terminology, methodology and approaches persist (depending on different countries, traditions and legal systems), the common denominator is the continued aspiration to establish policing on a scientific basis while respecting the fundamental principles of human rights and community responsibility. The main challenges in the modern development of police science are: (1) Increasing the transparency and accountability of the police; (2) Further improvement of research methodology (use of large databases, geoinformation systems, experimental methods); (3) Strengthening cooperation at the international level due to the nature of transnational threats; (4) Meeting the challenges of the digital era: cybersecurity, digital forensics, privacy protection; (5) Ongoing dialogue with the community and the civil sector, in order to increase the trust and legitimacy of the police. It can be said that police science today has come a long way – from a rudimentary form of law enforcement to one of the most complex and dynamic disciplines in the field of security. As the world changes rapidly, police science will seek answers to new security challenges while preserving its core mission: protecting people's lives, rights and freedoms and maintaining public order and peace.

## THE ACADEMIC LEGITIMACY OF POLICE SCIENCE: THE NEED FOR ITS CONSTITUTION

A part of the scientific community that opposes the existence of police sciences as a separate discipline emphasises several critical attitudes in which it tries to refute the necessity of constituting a new scientific discipline. Nevertheless, contemporary scientific and professional trends and methodological developments provide a wealth of arguments in favour of constituting police science as an independent, interdisciplinary and empirically based field of research.

Opponents of the existence of police science as an independent scientific discipline most often advocate the view that police and police-related phenomena are already studied within the framework of law, criminology, psychology, sociology, etc. Such a conceived attitude is refuted by the originality of the subject of police science, which is multidisciplinary and is explained by several attitudes:

1. Specificity of policing: Although the police cannot isolate themselves from the broader legal, criminological or sociological context, they possess a unique combination of competencies, methods and ethical challenges. It is this combination of various aspects – legal (e.g. authorisations, procedures, human rights guarantees), sociological (relationship with citizens, subculture of the police profession), psychological (stress, personnel selection, communication skills) and managerial (organisation, management and work planning) – that makes police science a separate, integrative discipline (Milojević & Janković, 2022);
2. Comparative research of practice and doctrine: Police science focuses on issues such as the effectiveness of policing strategies (e.g. community policing, problem-oriented policing), crime prevention measures, investigation and forensics methodology, cooperation with the community or other state authorities and institutions (Palmiotto, 2011). This goes beyond the usual studies of law (which predominantly deal with norms), criminology (which studies the aetiology and phenomenology of crime and the profiles of perpetrators) or sociology (which is more concerned with social structures);
3. Independent research tradition: In many countries, there are scientific journals and research centres dedicated exclusively to police studies (e.g. *Police Quarterly*, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Policing & Society*). Many empirical and theoretical papers precisely target specific phenomena and problems of police practice, confirming that this is a sufficiently complex and separate field (Lum, Koper & Telep, 2011).



Thus, police science is not simply a collection of other disciplines but a distinct converging domain that takes elements of different sciences, systematises them, and develops its theoretical frameworks, methods, and research goals specific to policing.

The second most commonly used argument by opponents of police science is that the police are an exclusive tool of government, reduced to the mere use of force, which does not require special scientific treatment. Moreover, this argument can be answered in many ways, with an emphasis on the role of the police in society and its relationship to the government:

1. Democratic, legal and social context: Modern police, especially in democratic societies, are not limited to the simple use of force and other police powers. It has several preventive, proactive, protective, advisory and mediating functions (Goldstein, 1979; Bayley, 1994). The role of the police increasingly implies a partnership relationship with citizens, respect for human rights and standards of professional ethics, as well as transparency and accountability to the public;
2. Legitimacy, authority and responsibility: The police are on the border of state power and the rights of citizens, so the scientific treatment of the phenomenon of police control and legitimacy (e.g. when, how and on what basis to use force) cannot be considered trivial. Legitimacy studies (e.g. the works of Reiner, 2010) and studies on the relationship between the police and the community (Palmiotto, 2011) show that this is a critical interdisciplinary field, with implications for social cohesion and the rule of law;
3. Strategic planning and management: In all states, the police is not only a “force” but also an organisation with a complex hierarchy, budget, personnel policy, unique training systems, risk assessment procedures, performance measurement, etc. Research in police management and public policy (Bayley, 1994; Stenning, 2009) clearly shows that complex systems require scientific methodologies and tools for planning and evaluation (e.g. statistical analysis, evidence-based approach methodology).

Thus, the police are not only an instrument of the government for repression but a complex institution within the state apparatus, with democratic, security, social, legal, and forensic functions. An analysis of this institution requires a science-based approach, not a mere reliance on political or simplistic positions.

Opponents of the existence of police science often advocate the view that the activity of police bodies is trivial and based only on “common sense and experience”. Moreover, this position can be answered with several arguments that refute it:

1. Complexity of operational procedures: Police work includes various operational-tactical measures and actions, from interventions at the scene and evidence collection in pre-criminal proceedings to crisis negotiations and specialist equipment use. All these aspects cannot be reduced to “common sense” but require specific knowledge, functional skills, moral-volitional habits, and research standards (Milošević & Milojević, 2000);
2. The importance of science-based strategies: Concepts such as problem-oriented policing, community policing, intelligence-led policing, or evidence-based policing arose precisely from the need to base policing on research, geospatial and temporal distribution of manifestations of crime, data analysis, and validated criminal intelligence models (Goldstein, 1979; Lum et al., 2011). This shows that policing is increasingly oriented towards empirical research, proactive action and evaluation, far from mere intuition;
3. Technological progress and specialised knowledge: Due to the development of information and telecommunication technology, digital forensics and bio-forensics, police work requires multidisciplinary and highly qualified knowledge. Recognising these needs has confirmed that the trivialisation of policing is unfounded, as police officers rely on sophisticated methods, standards, and scientific advances to support decision-making (Bayley, 1994).

Thus, police activity is far from trivial. It involves complex intervention procedures in complex security, geospatial and temporal conditions, specialised methods, and multidisciplinary knowledge that cannot be reduced to “mere practice” or “common sense.”

Another argument of opponents of police science is that national frameworks and doctrines colour knowledge about the police, so it cannot be universal or have scientific status. Furthermore, this argument can be answered in multiple ways:

1. Comparative research: The existence of national specificities does not exclude scientific character. On the contrary, police science consciously involves a comparative analysis of different countries and different legal and cultural models in order to single out universal or at least widely applicable theories and principles (Bayley, 1994; Stenning, 2009);
2. International standards and harmonisation: International organisations (e.g. Interpol, Europol, United Nations) and regional security mechanisms (OSCE) set standards and guidelines that members should follow. Building a system of accountable, professional and efficient police is becoming the subject of numerous studies around the world, which indicates an increasing harmonisation and standardisation of certain principles (human rights, use of force, professional ethics) (Crank, 2007);

3. Scientific methodology vs doctrinaire: Science does not mean the existence of an absolute unity of views but a methodological consensus (e.g., transparency, repeatability, systematics, objectivity). The fact that each country has its traditional doctrines and cultural specifics does not exclude the possibility of scientific processing. On the contrary, these differences are valuable for theoretical discussion and verification of results through various case studies (Milašinović & Milojević, 2016);

Thus, national and cultural factors do not exclude the scientific character of police studies but contribute to the richness of empirical material and theoretical debates. Comparative studies show how specific solutions or models of police work can be (un)successfully transferred from one environment to another, emphasising the scientific importance and interdisciplinary value of police science.

Based on the above considerations, several key arguments can be drawn in favour of the independence of police science:

1. Own subject and aim of study: Police science has a clear and irreplaceable focus: police and police work broadly – from their legal framework, through organisational and managerial principles, to sociological and ethical aspects. No single discipline covers these specificities to the full extent;
2. Developed methodological approach: Thanks to scientific journals, projects and conferences dedicated exclusively to the police, a methodological repertoire for police research has been formed (e.g. comparative analysis of police strategies, evaluation of pilot projects, application of statistical models for measuring crime, field observations, in-depth interviews with police officers and citizens, etc.);
3. Interdisciplinarity and practicality: Police science uniquely connects theoretical knowledge (sociological, criminological, legal, criminalistics, forensic, psychological, managerial) with the specific operational requirements of police organisations. The focus on improving evidence-based policing indicates that it is a science with a strong applied character;
4. Global trends: In the modern world, threats such as organised crime, terrorism or cyberattacks require sophisticated and coordinated responses. Police sciences provides a framework for the study of transnational security phenomena, understanding international standards in policing, and developing forensic and technological capabilities, which has become an imperative of global security;
5. Focus on professional development and ethics: The police are increasingly subject to strict public scrutiny, and high professionalism and ethics are expected. Police science contributes to building and respecting pro-

fessional standards, crucial for preserving citizens' trust, legitimacy, and legality in policing (Reiner, 2010).

Therefore, contrary to the theses that see the police as trivial or exclusively dependent on the will of the authorities, the reality of modern police and numerous scientific studies confirm that the police perform complex, diverse and methodologically demanding tasks. Moreover, international trends, standards and practices teach a growing need for science-based development of police policies and strategies. Police science, as a separate discipline: (1) deals with a single subject (functioning and development of police organisation) with a specific methodology; (2) has practical relevance for the advancement of institutional work and public policies; (3) is supported by empirical research, comparative analyses and scientific publications at the international level; (4) encompasses sociological, criminological, legal, psychological, forensic, managerial and other aspects in a unique integrative approach. Therefore, the existence and development of police science as an independent scientific discipline is a legitimate need in modern societies, which strive for a democratic, efficient, accountable police system oriented towards protecting human rights and freedoms.

## **EPISTEMOLOGICAL AND GNOSEOLOGICAL FOUNDATIONS OF POLICE SCIENCE: BETWEEN THEORY AND PRACTICE**

Police science as a discipline arose from the need for a more profound and systematic approach to studying the organisational, operational, ethical, and social aspects of policing. Over the past decades, it has evolved into an autonomous field dealing with specific research and public safety issues. This development is closely related to epistemological and gnoseological assumptions about the nature of knowledge, how it is acquired and validated, and methodological approaches that allow the investigation of the complexity of the phenomenon of policing (Kuhn, 1962).

From an epistemological point of view, each scientific discipline must possess a unique set of theoretical assumptions, methodological approaches, and research questions that make it capable of generating original, valid, and applicable knowledge. The gnoseological aspect, i.e. the theory of cognition, raises the question of what we know about police systems, on what foundations this knowledge is based, and how it is transformed into practice (Milošević & Milojević, 2000). In this context, the justification for the existence of police science as an independent discipline relies on integrating theoretical models, empirical research, and normative values specific to the police phenomenon.

Epistemology deals with questions of the nature, sources, and limits of human knowledge. In the context of police science, an epistemological framework

implies the ability of the discipline to answer fundamental questions such as: (1) How is knowledge about police systems created? (2) What are the criteria for the validity and reliability of the information obtained? (3) How does empirical research integrate with theoretical models? Police science has a unique epistemological status because it combines an empirical approach with normative values that arise from ethical and social imperatives (Milašinović & Milojević, 2016). Such an approach allows researchers to view police systems not only as technical and administrative structures but as complex organisms whose functioning must be consistent with the principles of justice, transparency and accountability. One of the key epistemological characteristics of police science is methodological pluralism, i.e. the application of a combination of quantitative, qualitative and comparative methods (Milašinović & Kešetović, 2012). Methodological approaches in this discipline range from statistical crime analysis to in-depth case studies, thus achieving a comprehensive understanding of the phenomenon. Such methodological diversity contributes to the epistemological robustness of police science, as it allows for a multi-layered analysis of the reality of policing. Validation of knowledge in police science cannot be reduced to empirical replication; it also involves the theoretical integration of normative values. This synthetic approach allows researchers to describe and explain changes in the organisational structures and operational practices of police services. This confirms that the knowledge produced within the discipline meets strict criteria of scientific validity, which is a key epistemological condition for the existence of any independent scientific field.

Gnoseology, or the theory of cognition, raises fundamental questions about the nature of knowledge and how it is acquired and structured (Khun, 1962). In the context of police science, the main question is: What is the specificity of knowledge about police systems compared to knowledge from other social sciences? The answer is that police science encompasses a multidimensional phenomenon that extends from organisational models through operational procedures to ethical norms. The interdisciplinary character of this field enables the constitution of a unique epistemological framework that integrates theoretical knowledge from sociology, criminology, law, criminalistics, psychology, forensics, management and informatics. Such integration is not accidental but the result of a conscious epistemological ambition to create a unique platform for analysing and improving public security (Milošević & Milojević, 2000).

The justification for police science as a separate discipline is also based on the originality of the theoretical and methodological approaches that develop within it. Theoretical models developed specifically for the analysis of policing, such as performance evaluation and crisis management models, provide an original contribution to scientific discourse (Braga & Weisburd, 2010; Farrington et al., 2002;

Goldstein, 1979; Lum & Koper, 2017; Perry et al., 2013; Milojević & Janković, 2022). These models are not simply the application of general theoretical constructions from other social sciences but are adapted to the unique challenges and specifics of the police system. Such originality contributes to the epistemological independence of police science, as it confirms that the knowledge generated within this discipline is not only specific but also necessary for understanding and improving the functionality of police organisations. In this sense, police science meets the basic conditions for forming an authentic and original epistemological space, which is the essential criterion for validating any scientific discipline.

One of the most important arguments in favour of police science independence is its ability to integrate different epistemological paradigms. An interdisciplinary approach, which includes quantitative methods (e.g., statistical analyses) and qualitative techniques (e.g., ethnographic research and case studies), allows complex phenomena of policing to be viewed from multiple perspectives (Milašinović & Kešetović, 2012). This synergy creates a rich epistemological framework that transcends the boundaries of individual disciplines.

The gnoseological approach in police science is not exclusively based on the description of empirical data; it also includes the normative dimensions of cognition. Ethical principles, such as transparency, accountability and protection of human rights, are key elements in the formation of knowledge about police practices. The normative value integrated into the methodological approach of this discipline is manifested through the development of guidelines and standards that guide policing. Such a normative approach strengthens the epistemological justification of police science because the knowledge that is generated is not only related to the description of the phenomenon but also to its evaluation and improvement in a practical context (Milojević, Milojković & Janković, 2012).

From an epistemological point of view, the validity and justification of the existence of any scientific discipline lies in the ability of that discipline to generate original, systematic and empirically substantiated knowledge. Police science meets these requirements by integrating multiple methodological approaches and theoretical models. As stated by Milošević and Milojević (2000) and Milašinović and Milojević (2016), the discipline demonstrates that it possesses a unique epistemological space that is adapted to the specifics of the police phenomenon.

From a gnoseological point of view, police science contributes to understanding how knowledge of police systems is constituted and transformed into practice. This discipline describes existing processes and proposes innovative concepts and evaluation models that improve public safety. The originality of theoretical constructions, as well as their applicability in operational practice, are a strong argument for the epistemological and gnoseological independence of the field. In-



terdisciplinarity, methodological pluralism, and normative reflection make police science an example of a contemporary scientific discipline that successfully bridges the gap between theory and practice. In light of the increasing challenges of modern society, especially those related to public safety, an independent discipline that deals with the specifics of policing is not only justified but also necessary for developing effective strategies and management models. Epistemological and gnoseological arguments suggest that the police science meets all the requirements for existence as a separate scientific discipline. The key elements that confirm this are:

- Integrated epistemological framework: The combination of empirical research and normative values enables the creation of original knowledge specific to police systems;
- Methodological pluralism: The application of quantitative, qualitative and comparative methods ensures the comprehensiveness and validity of the knowledge obtained;
- Gnoseological originality: The development of specific theoretical models and evaluation approaches adapted to the complexity of the police phenomenon confirms the authenticity and applicability of knowledge;
- Interdisciplinarity: Synthesis of knowledge in sociology, criminology, law, psychology, and management further strengthens the epistemological basis and enables an integrated approach to solving contemporary challenges in public safety.

Based on the above arguments, it is clear that police science, with its unique epistemological and gnoseological characteristics, not only justifies its status as an independent scientific discipline but also becomes a key instrument in the analysis, evaluation and improvement of police systems. Continuous research and development within this field contribute to improving both theoretical and operational aspects of public safety, which significantly contributes to modern scientific thought and practice. The epistemological and gnoseological foundations of police science provide a solid foundation for their independence, thus confirming their vital role in contemporary society and the improvement of institutional mechanisms of public security.

## **METHODOLOGICAL PLURALISM IN POLICE SCIENCE**

One of the fundamental methodological principles that characterise police science is methodological pluralism. Research in this area uses a combination of quantitative approaches (e.g., statistical analysis of data on crime status and trends, performance evaluations), qualitative methods (e.g., case studies, ethnographic

research, interviews with police system actors) and experimental designs (including randomised controlled trials and quasi-experimental approaches in the evaluation of new policies and interventions). Such integration enables a detailed analysis of complex phenomena within police organisations and, at the same time, contributes to the development of specific theoretical models adapted to the realities of public safety (Milašinović & Kešetović, 2012). For example, the concept of *evidence-based policing* has become the basis for many experimental studies aimed at evaluating the effectiveness of police interventions. Lum and Koper (2017) point out that applying rigorous empirical methods allows for data-driven decision-making, thereby increasing the operational efficiency and transparency of police actions. In this context, methodological pluralism becomes a key argument for the existence of police science as a stand-alone discipline whose research approaches differ from traditional approaches in criminology or sociology.

Evaluation of police practices requires advanced quantitative methods, including statistical analysis of large data sets, geospatial analysis of criminal behaviour patterns, and evaluation of the performance of police units. For example, a study by Lum, Koper, and Telep (2011) developed an *evidence-based policing matrix* that systematically integrates different evaluation methods. This model shows how, through a combination of statistical analyses and experimental methods, key factors of success and efficiency of police operations can be identified, which confirms the specificity of the methodological framework of police science. Such empirical approaches contribute to understanding operational performance and enable the implementation of new strategies based on proven performance. This is particularly important in evaluating new technologies and innovations in policing, where procedures can be optimised and public safety can be improved through rigorous testing.

In addition to quantitative methods, police science relies on qualitative and mixed-methods approaches that allow for a deeper understanding of the context in which police practices are implemented. Qualitative research, including ethnographic studies and interviews with key stakeholders (police officers, police officials, and community representatives), provides insight into the organisation's internal processes, culture, and public perception of police activities. Such approaches enable a holistic model integrating statistical findings with a deeper, contextual understanding of the phenomenon. Mixed-methods research allows for synthesising data collected through different methodological approaches, resulting in more robust and valid conclusions. Such an approach confirms that police science has a unique methodological paradigm, which unifies and transcends traditional disciplines, providing a comprehensive framework for the analysis of policing.

The police system is a unique institutional structure integrating numerous functions – from maintaining public order and peace through preventive measures

to specialised operations in crises. Because of this multidimensionality, methodological approaches developed within police sciences must be adapted to the specifics of the operational and organisational framework of police services (Alimpić, 2018). In his monograph on strategic management in police organisations, Stevanović (2012) emphasises that standard management models are insufficient to understand the complexity of police work, which further justifies the development of specific methodological tools and theoretical models within this discipline.

The justification for police science as a separate discipline also relies on the evidence-based approach, which has become the basis for policy-making and evaluating operational measures in police organisations. Scientific paper (Farrington, MacKenzie, Sherman & Welsh, 2002) on evidence-based crime prevention shows that rigorous empirical testing and evaluation of interventions lead to significant improvements in practice. Such an approach, implemented and developed within the framework of police science, confirms that methodological tools specific to this discipline have exceptional applicability and value.

Police science relies on an interdisciplinary approach integrating knowledge from sociology, criminology, law, forensics, psychology, management, and information science. This synthesis enables the development of unique methodological frameworks that can address the complexity of police systems in a way that would be unattainable within individual disciplines (Kesić, 2013). Such an interdisciplinary approach further confirms that police science has an autonomous methodological paradigm, which justifies its independence as a scientific discipline.

From a methodological point of view, it is clear that police science possesses a unique set of methodological approaches that differ from traditional social sciences. The discipline generates empirically valid and applicable theoretical models by integrating quantitative, qualitative, experimental, and mixed-methods approaches. These models enable not only descriptive analysis but also evaluation and improvement of police practices, which directly affects the increase in efficiency and transparency in the work of police organisations. The methodological approaches presented in the studies by Lum and Koper (2017) and Lum et al. (2011) represent the foundation of the evidence-based policing concept, which contributes to decision-making based on empirical data through rigorous evaluation of evidence. On the other hand, Stevanović (2012) sheds light on the specifics of strategic management in police organisations. Sherman et al. (2002) show the importance of an empirical approach in improving police interventions through analyses of the evaluation of preventive measures. The interdisciplinarity that characterises police science further strengthens the methodological justification of the discipline. By combining methods and theoretical approaches from different scientific fields, police science enables the creation of a comprehensive research

framework adapted to the complexity of policing, thus confirming its independence from other social sciences. From a methodological point of view, the existence of police science as a separate scientific discipline is not only justified but also necessary for modern public security management. The development of specific methodological tools adapted to the unique challenges of the police system is a key factor for improving practices, making effective and efficient decisions and creating innovative strategies in the field of security.

The presented arguments confirm that police science, with its unique methodological approaches, meets the conditions for existence as an independent scientific discipline. Integrating quantitative, qualitative and experimental methods enables a thorough evaluation and improvement of policing practices, while an interdisciplinary approach contributes to developing original theoretical models. These methodological aspects, supported by empirical evidence from the literature, form a solid foundation for the epistemological and practical justification of police science.

## **THE TECHNOLOGICAL REVOLUTION AND POLICE SCIENCE**

In the era of digitalisation and accelerated technological innovation, modern technologies and innovative approaches are becoming key elements in transforming all aspects of social life. They stand out in particular in the public safety sector. Police organisations, faced with the complexity of criminal phenomena and dynamic changes in the social environment, are increasingly relying on advanced information, geoinformation and telecommunications technologies, data analytics, artificial intelligence, predictive models, multi-criteria decision-making and other innovations to optimise their operational procedures (Milidragović & Milić, 2024). This technological upheaval requires the development of specific theoretical and methodological approaches that cannot be fully addressed within traditional disciplines such as criminology, sociology, or law. For this reason, police science is emerging as an independent scientific discipline whose focus extends to the integration and application of modern technologies in order to improve policing.

The modern police system is no longer purely an operational or administrative structure. It is a dynamic system in which information, data and digital technologies are used to improve all work segments – from preventive through proactive to repressive tactics. Information technology enables real-time monitoring of criminal activity, geolocation of incidents and integration of various data sources. Such innovations enable the development of models such as evidence-based policing based on rigorous empirical evaluation and analysis of operational performance. According to Lum and Koper (2017), the transformation of policing through modern technol-

ogies increases effectiveness and efficiency, transparency, and accountability in decision-making. This technological upheaval requires the development of specific methodological frameworks that address data analytics, predictive modelling, and performance evaluation – approaches that are inherently specific to police science.

The application of predictive analytics in police systems is one of the most significant technological advances in modern practice. According to Perry et al. (2013), predictive policing, which is based on statistical and analytical models for predicting criminal patterns, optimises human and material resource allocation, faster response, and preventive action. These models, which rely on big data, prove that integrating modern technologies is key to making decisions based on empirical evidence. In the context of this paradigm, police science as a discipline establishes a unique methodological basis that integrates quantitative approaches (analysis of statistical data, geospatial and temporal distribution of manifest forms of crime - crime mapping, solving location-allocation problems, multi-criteria optimisation) with qualitative methods (case studies, ethnographic analyses of operational practices, criminal profiling) (Milojković & Petrović, 2019). Such a synthesis makes it possible to create comprehensive models that not only describe but also evaluate and improve the functionality of police systems. This confirms that innovations in the application of predictive technologies represent an essential argument in favour of the existence of police science as an independent discipline.

Technological progress is also reflected in the application of artificial intelligence (AI) and automated systems within the police sector. Algorithms based on machine learning are now used to recognise patterns in criminal activity, analyse video surveillance (facial and vehicle recognition), and improve digital forensics procedures. Ferguson (2017), in his study *Big Data Policing*, points out that AI technologies, if properly implemented, can significantly improve the efficiency of police actions and operations but also raise questions of an ethical nature and the protection of citizens' privacy. These innovations require developing specific methodological approaches within police science, including the technical validation of algorithms and evaluating their operational impact. Therefore, the autonomy of this discipline lies in the ability to develop theoretical models and empirically validated tools that allow technology integration into the daily work of police organisations. In addition, advancing digital forensics through new technological tools contributes to the rapid and accurate collection and processing of evidence, which is crucial for modern justice and public safety requirements.

Modern technologies and innovations raise new questions about the nature, collection and evaluation of knowledge within police organisations. Traditional approaches within criminology or sociology often do not capture the specifics of digital transformation, creating an epistemological void that is filled by police science. The

application of technology, whether through data analytics, predictive models, or information-telecommunications and geoinformation systems, requires developed methodological tools unique to this field (Đurđević et al., 2012). This confirms the justification for a separate scientific discipline capable of creating innovative approaches to analysing and evaluating police activities by integrating modern technologies.

The integration of modern technologies into policing leads to a significant improvement in operational performance. For example, evidence-based policing models (Lum & Koper, 2017) enable decision-making based on solid empirical evidence, increasing effectiveness and efficiency and reducing resource waste. Also, the application of predictive analytics (Perry et al., 2013) contributes to a better allocation of police resources and preventive measures that can identify potentially risky areas promptly. Transparency in decision-making is further enhanced through technologies that enable real-time monitoring and evaluation of operations, creating a more favourable framework for accountability and oversight within police organisations. Given that traditional disciplines do not provide a similar level of focus on technological aspects, police science as a distinct discipline rightly takes its place in scientific discourse, offering integrated models that combine theoretical knowledge and technological innovation.

A key feature of police science is its interdisciplinarity, which allows for synergy between fields such as computer science, statistics, management, law, and criminology. This approach is critical in the context of the application of modern technologies, as it enables a holistic understanding and evaluation of complex phenomena within the police system. According to Braga and Weisburd (2010), the analysis of criminal hotspots through the application of geographic information technology shows how interdisciplinary models can be used to develop effective preventive and proactive measures. Such models confirm that the unique epistemological framework of police science, empowered by modern technologies, improves public safety.

The examples indicate that applying modern technologies and innovations poses new challenges and opportunities in analysing and evaluating police activities. Technological tools, such as data analytics, AI algorithms, and predictive models, require developing specific methodological approaches that cannot be fully integrated within traditional disciplines. It is precisely this methodological specificity that confirms the epistemological and practical independence of police science. In accelerating digitalisation and technological innovation, police science as a separate scientific discipline justifies and becomes necessary for modern public security management. The integration of modern technologies enables the development of innovative models and approaches that directly affect the effectiveness, efficiency, transparency and accountability of police operations. Therefore, this discipline's autonomy lies in its ability to integrate, through an in-



terdisciplinary approach, technological innovations into a unique epistemological framework adapted to the complexity of contemporary policing.

From the aspect of the application of modern technologies and innovations, it is clear that police science represents a specific and unique scientific space that integrates advanced technological tools into the analysis and evaluation of police practices. The development of methodological models based on empirical evidence and integrating different technological approaches confirms that the knowledge generated within this discipline cannot be fully encompassed within traditional fields such as criminology or sociology. Therefore, the existence of police science as a separate discipline is not only justified but also necessary to improve operational performance, transparency and accountability in policing in the era of digitalisation.

### **POLICE ETHICS IN THE 21ST CENTURY: SCIENCE IN THE SERVICE OF ACCOUNTABILITY, TRANSPARENCY, AND PROFESSIONAL INTEGRITY**

Policing in modern society is characterised by complex ethical challenges that include using force, respect for human rights, transparency, accountability and integrity. Given the fact that police institutions have a direct impact on security, citizens' trust and the preservation of democratic values, the question arises as to how ethical principles can be systematically integrated into operational, strategic and management practices. Traditional scientific disciplines, such as criminology or sociology, often deal with ethics broadly but do not pay enough attention to the specifics of ethical dilemmas within policing. It is precisely this specificity, which arises from the unique position of the police in the social structure that requires the formation of a unique epistemological framework – that is, a separate discipline that deals with the ethical aspects of police work, which is police science.

Policing involves making quick decisions in high-risk situations and encountering conflicting demands between the effectiveness of operations and respect for fundamental human rights (Milojević & Janković, 2022). Ethics in policing involves the analysis of issues such as:

- Use of force and proportionality: Decision-making on the use of force must be consistent with the principles of legality, proportionality and necessity, and any decision has direct consequences for the lives of citizens and trust in the institution;
- Transparency and accountability: Police actions require a high level of transparency to prevent abuses and preserve the legitimacy of action, which implies strict control and public accountability;

- Integrity and professionalism: The existence of informal norms, such as the “blue code of silence”, poses a serious ethical challenge related to preserving integrity within a police organisation.

These challenges point to the need to develop specific theoretical models and methodological approaches to analyse the ethical aspects of policing systematically.

The ethical principles applied in police science rely on justice, honesty, integrity, accountability and transparency. These principles are not abstract but have direct application in the daily work of police organisations in the form of norms. For example, the paper of Klockars et al. (2000) points to the importance of integrity in police systems. It points out that systematic research into ethical aspects can contribute to developing standards and procedures that minimise the risk of corruption and unethical behaviour. Similarly, Bayley (1994), in his monograph *Police for the Future*, emphasises that the future of policing depends on the ability to recognise ethical challenges and address them systematically, which includes the development of specific normative frameworks.

Investigating the ethical aspects of policing requires an interdisciplinary approach that integrates knowledge from philosophy, sociology, law, psychology and management. Such a synthesis allows researchers to examine ethical dilemmas in a broader social, cultural, and organisational context. Crank (2007), in his study on ethics in police institutions, emphasises that ethical standards and practices cannot be understood only through empirical data but must be interpreted in the light of normative theories that define what is right and what is wrong.

Police science, with a focus on ethics, has developed specific methodological tools that enable:

- Empirical evaluation of ethical performance: The use of quantitative methods (e.g., statistical analysis of incidents of unethical behaviour) combined with qualitative approaches (e.g., case studies, interviews with police officers and citizens) allows for a detailed analysis of ethical aspects in policing;
- Normative analysis and development of ethical standards: Through normative theories and philosophical concepts, researchers can define and evaluate ethical guidelines that should govern the behaviour of police organisations. Westmarland (2005), in his article “Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence”, sheds light on how normative analysis can contribute to reforms in police institutions and the breaking down of informal ethical barriers.

These methodological approaches confirm that police science possesses a unique epistemological space in which ethical issues are systematically integrated with empirical research, thus justifying their independence as a scientific discipline.

From an ethical point of view, the scientific basis and justification for the existence of police science as a separate discipline is reflected in its ability to:

- Systematise ethical challenges: Police science provides specific theoretical and methodological tools for analysing ethical dilemmas unique to policing, such as issues of force, transparency, and integrity;
- Promote normative accountability: Research within this discipline contributes to the development of ethical standards and normative guidelines, which directly affects the improvement of professionalism and accountability in police organisations;
- Integrate interdisciplinary approaches: By combining methodologies from philosophy, law and social sciences, police science provides a comprehensive analysis of ethical aspects, which is essential for understanding the complexity of modern policing.

Ethical aspects are the foundation for citizens' legitimacy and trust in police institutions. Therefore, research into ethical issues within police science contributes to the development of academic knowledge and has direct practical applications in shaping policies and practices that guarantee fairness, accountability and integrity.

The presented argumentation shows that police science as a separate scientific discipline is scientifically based and justified precisely because of its ability to address ethical challenges specific to policing systematically. The development of specific methodological frameworks, which integrate empirical evaluation with normative analysis, enables the creation of a unique epistemological space. Such an approach contributes not only to the improvement of theoretical and operational aspects of police work but also to the strengthening of ethical standards, thereby building public trust and ensuring the accountability of police institutions. Therefore, police science is of indisputable importance as a discipline that contributes to improving ethics in public safety, confirming its independence within the modern scientific discourse.

## **THE POSITION OF POLICE SCIENCE IN THE CONTEMPORARY ACADEMIC AND SOCIAL CONTEXT**

Starting from Frascati's nomenclature, which is the fundamental scientific setting in the Republic of Serbia, the sciences are globally grouped into Natural Sciences, Engineering and Technology, Medical and Health Sciences, Agricultural Sciences, Social Sciences and Humanities. Police science, as a focus on the study of the police in the broadest sense – from its organisation and methods of work, through relations with citizens and social role, to the normative, ethical and operational aspects – undoubtedly belongs to the social sciences. It deals with social phenomena and in-

stitutions and interacts with other actors (citizens, judiciary, international organisations), thereby relying fundamentally on socio-empirical methods.

In the recent division of social sciences in Serbia, criminalistics and security sciences have become separate branches. It is not uncommon to hear the opinion that police science should be classified as part of one of these two branches. However, there is an essential difference: (1) criminalistics primarily deals with the phenomena of criminal offences, forensic techniques, investigation tactics, methodology of detecting and proving crime, etc. (Đurđević & Radović, 2017); (2) security sciences – encompass a broader security spectrum: state, public, national and international security, the issue of security policies, geopolitical, economic and other dimensions of contemporary security challenges (Stajić, 2021). Police science, on the other hand, uniquely focuses on policing as an institution and activity, including:

- Organisation and functioning of police forces,
- Police management (human resources, management, planning, budgeting),
- Police ethics and professionalism,
- Prevention of crime (not only criminal but also other security and public events),
- Cooperation with other social actors (community, schools, media, non-governmental sector),
- Protection of public order and peace,
- Issues of legitimacy and attitude towards human rights,
- Systems of training and professional development of police officers,
- Multidisciplinary research (e.g. use of technology in policing, digital forensics, cyber-police, etc.).

Thus, although police science undoubtedly shares specific points of contact with the criminalistics (related to the prevention and suppression of crime and conducting investigations) and security sciences (related to public, national and international security), its main subject area – the police – has enough of its specificity and complexity to deserve a separate branch of the social sciences. There are several arguments for this position:

1. Unique research subject – Police science deals with institutional, organisational, legal, sociological, psychological and ethical issues of police work. The police are a state body in charge of maintaining public order and security, protecting human rights, supporting the community, and performing other multifunctional roles. Such a wide range of duties and powers makes police work scientifically specific. Authors such as Bittner (1970) and Reiner (2010) point out that the police possess the unique power of a “monopoly on force” in a civilian context, which significantly

distinguishes police science from, say, a purely military, intelligence or criminological approach;

2. Own methodology – Police science develops specific methodological tools and research focuses, such as:

- Problem-oriented policing, community policing, evidence-based policing, intelligence-led policing (Goldstein, 1979; Lum, Koper & Telep, 2011),
- Field research that involves direct participation or observation of the work of police patrols and units,
- Analysis of crime prevention strategies and other forms of endangering public order,
- Evaluation of the effects of police reforms, national and international,
- Comparative studies of National Police Systems and International Police Cooperation (Bayley, 1994).

Although the methods of other social disciplines (law, sociology, psychology, management) are necessarily used here, police science combines all these approaches into a single system dedicated to the police as a phenomenon;

3. Development of one's own academic and practical tradition – Several world-renowned journals (e.g. *Police Quarterly*, *Policing: A Journal of Policy and Practice*, *Policing & Society*) focus exclusively on topics in police science. Teaching at universities such as *Police Science* or *Polizei-wissenschaft* has gone far beyond the purely criminal or security dimension, encompassing much broader policing issues (Emsley, 2010). This confirms that a separate corpus of knowledge and research has gradually formed, which indicates the independence of the discipline;

4. Multidisciplinarity, not a derivative of other disciplines – Contrary to the idea that police science is just a combination of criminalistics and security, empirical analysis shows that they are:

- Legally based (competencies, procedures, rights and duties of the police),
- Sociologically oriented (police subculture, relations with citizens, psychology of police stress),
- Managerial and organisational (hierarchy, planning, resource management),
- Technological (digital forensics, surveillance systems, information systems, artificial intelligence in police operations),
- Ethical and focused on protecting human rights (limitation of the use of force, legitimacy, accountability).

The science of the police conceived in this way is not just a mere set of knowledge borrowed from other branches but a purposeful integration of different knowledge around a unique phenomenon – the police.

Although the basic premise of this paper is that police science should be a separate branch of science, it is inextricably linked to other sciences:

- a) Crime sciences: The police are a key tool for detecting and investigating crimes. Partially, the same or similar problems are studied (forensic techniques, criminal tactics and methodology), but police science remains broader because it does not deal only with criminal offences but also with traffic safety, public order and peace, human rights, preventive activities, organisational development of the police, relations with the media, etc.;
- b) Security sciences: A comprehensive security perspective includes political security and geopolitical aspects. In contrast, police science examines how policing contributes to stability and preserving order within a broader security system. It is, therefore, one segment among many in the field of security but specific enough to stand out as a separate branch;
- c) Legal sciences: Police work is regulated by the Constitution, laws and by-laws. However, legal science does not focus exclusively on the police system; it has a broader scope (constitutional law, private law, international law, etc.). Police science, on the contrary, takes law as a starting point in the exercise of its powers but adds a broader socio-empirical and operational approach;
- d) Sociology and psychology: Interpersonal relationships within the police, the attitudes and values of police officers, as well as the community's perception of the police are typical topics of police science that are intertwined with sociological and psychological concepts (Loftus, 2010);
- e) Management and Business: The police is a significant public organisation. In modern contexts, performance and police integrity management strategies, organisational culture/behaviour, leadership, and planning are becoming part of research in police science (O'Neill et al., 2007);
- f) Technical and technological sciences: In the domain of cybercrime, digital forensics, and advanced information systems, cooperation with engineering and IT sciences becomes necessary, but again, it is guided by the unique goals and competencies of police authorities.

However, this in no way diminishes the independence of police science and the necessity for it to exist as an independent scientific discipline; it only points to its interdisciplinarity and robustness as a relatively young scientific discipline. In some countries – primarily in Western Europe, North America and some neighbouring countries – police sciences (police science, police studies, *Polizeiwissenschaft*)



have a well-founded academic and legal status<sup>6</sup>. Examples of such practices are:

- In Germany: Traditionally, there is a discipline called *Polizeiwissenschaft* – it is most often studied at Police higher education institutions and universities, so it is separated as a separate study program with a specific curriculum (Emsley, 2010);
- In the USA and the UK: Police Studies, Police Science or Criminal Justice programs with different degrees and majors, where in many cases, a clear distinction is made between Law Enforcement (Police) and Criminal Justice studies;
- In the region: In the Republic of Srpska, by a special Rulebook on Scientific Fields and Narrow Scientific Areas (2009), in addition to criminal science, specific narrowly professional areas related to the police have

---

<sup>6</sup> In Great Britain - University of Oxford, London School of Economics and Political Science, University of Cambridge, King's College London, University College London, University of Edinburgh, University of Manchester, University of Leeds, University of Kent, Cardiff University, University of Nottingham, University of Portsmouth, University of Bristol, University of Warwick, University of Essex, University of Sheffield, University of Birmingham, University of Glasgow, University of Liverpool, Queen Mary University of London, Queen's University Belfast, University of Sussex, Imperial College London, Northumbria University, Lancaster University, University of Leicester, Durham University, Newcastle University, University of Southampton, University of London, University of York, Keele University, De Montfort University, University of East Anglia, Brunel University London, University of Reading, University of Stirling, University of Exeter, University of Surrey, Swansea University, City - University of London, Sheffield Hallam University, University of Wales, Liverpool John Moores University, Royal Holloway - University of London, Loughborough University, University of Strathclyde, University of Plymouth, Middlesex University, University of the West of England, Manchester Metropolitan University, Nottingham Trent University, London South Bank University, University of Salford; In Germany – University of Hamburg, Goethe University of Frankfurt am Main, University of Mannheim, University of Bonn, Humboldt University of Berlin, University of Göttingen, Free University of Berlin; In the Netherlands – University of Amsterdam, Tilburg University, Utrecht University, Erasmus University Rotterdam, Leiden University, Maastricht University, University of Groningen, Wageningen University, Free University Amsterdam, Radboud University, Delft University of Technology, University of Twente; In Belgium – Catholic University of Leuven, Ghent University; In Switzerland - University of Zurich, University of Lausanne, Swiss Federal Institute of Technology Zurich, University of St. Gallen; In Sweden - Stockholm University, University of Gothenburg, Lund University; In Italy - Bocconi University, University of Milan, University of Bologna, University of Trento; In Denmark – University of Copenhagen, Aarhus University, Copenhagen Business School; In Norway - University of Oslo; In Russia - National Research University Higher School of Economics, RUDN University; In Austria - University of Vienna, Vienna University of Economics and Business; In Spain - Pompeu Fabra University, Carlos III University - Madrid; In Finland – University of Helsinki; In Ireland – University College Dublin; In Luxembourg – University of Luxembourg; In North Macedonia - University "St. Kliment Ohridski" Bitola; In Bosnia and Herzegovina - University of Sarajevo, University of Banja Luka; In Serbia - Criminal Police University, University of Belgrade.

been recognised so that police education and research have increasingly been profiled as an independent field.

These examples show that the conception of police science as a separate branch is legitimate and standard in international academic practice.

Thus, there is no doubt that police science should be classified as a social science, given that it deals with one of the institutions of executive power and its interaction with the community, other state organs and international factors. It should be an independent branch of science because: (1) it has a single subject (police, police work and all their specifics); (2) it has developed its methodology and accumulated scientific corpus; (3) it has an internationally recognised tradition (journals, conferences, university programs) and (4) it is associated with criminology and security sciences, but it is also broader – and therefore cannot be reduced to a mere study of crimes, nor a broader perspective of national or global security. Therefore, in the current nomenclature system of sciences in Serbia, which relies on Fraskati's nomenclature, police science belongs to the social sciences as an independent branch, along with criminology and security sciences. This respects the complexity of the police phenomenon, the growing importance of police work in modern society, and the emphasised multidisciplinary and rich corpus of research developed and published at the national and international levels.

## CONCLUSION

Through academic development and applied practice, police science has profiled itself as an independent, interdisciplinary field that integrates theoretical and methodological approaches from various scientific disciplines, including sociology, ethics, criminology, law, forensics, psychology, management, and information and telecommunication technologies. This scientific field not only studies police institutions and their operating models but also lays the foundations for developing and improving modern public safety strategies based on empirical research and theoretical models.

Key arguments that favour police science as a separate discipline include its epistemological and gnoseological independence, the development of methodological tools specific to the study of policing, and its interdisciplinary nature. Police science is not a simple extension of criminology, law, or sociology but an integrated field combining knowledge from multiple disciplines to conduct systematic research and improve police practice.

Methodological diversity, which includes quantitative, qualitative and comparative approaches, enables a comprehensive analysis of police institutions

and their adaptation to contemporary challenges. Of particular importance are technological innovations in policing, such as artificial intelligence, data analytics and digital forensics, which raise new questions about the ethics, privacy and accountability of police services. Police science, therefore, reflects changes in society and actively contributes to formulating policies and strategies that improve the efficiency and legitimacy of police organisations.

In modern security, marked by transnational threats such as terrorism, organised crime and cyberattacks, police science is a key factor in analysing and developing preventive strategies and operational procedures for proactive and repressive action. Its ability to combine theoretical knowledge with practical applications confirms its relevance and social usefulness.

In conclusion, police science as a separate academic discipline is not only an academic necessity but also a practical imperative in modern societies. Its further development should be based on interdisciplinary research, improvement of methodological approaches, and integration of modern technologies into the analysis and improvement of police practice. Through continuous research and evaluation of new strategies, police science will continue to play a key role in shaping a safer and fairer society.

## REFERENCE LIST

Alimpić, D. (2018). Primena naučnih metoda u policijskim i sudskim istragama. NBP. *Nauka, bezbednost, policija*, 23(2), 201-204.

Bayley, D. H. (1994). *Police for the Future*. New York: Oxford University Press.

Bittner, E. (1970). *The Functions of the Police in Modern Society*. Rockville, MD: National Institute of Mental Health.

Braga, A. A., & Weisburd, L. D. (2010). *Policing Problem Places: Crime Hot Spots and Effective Prevention*. Oxford University Press.

Bruno, F. (1989). Le Scienze della Polizia, *POLIZIA MODERNA*, 41(2/3), 2-6.

Buturac, K., Solomun, D. (2013): Utemeljenost savremene policijske znanosti i njen doprinos policijskoj praksi. *Policija i sigurnost*, 22(1), 131-155.

Crank, J. P. (2007). *Police Ethics: The Corruption of Noble Cause* (3rd Ed). Routledge.

Đurđević, Z., & Radović, N. (2017). *Kriminalistička operativa*. Beograd: Kriminalističko-policijski univerzitet.

Đurđević, Z., Kolarević, D., Ivanović, Z., Milojković, B., (2012). *Kriminalističko profilisanje – Primena geografskih informacionih sistema u kriminalističkom profilisanju*. Beograd: Kriminalističko-policijska akademija, str. 279-331.

Emsley, C. (2010). *Crime and Society in England, 1750–1900* (5th ed.). London: Routledge.

Farrington, D. P., MacKenzie, D. L., Sherman, L. W., & Welsh, B. C. (Eds.). (2002). *Evidence-Based Crime Prevention*. Routledge.

Ferguson, A. G. (2017). *The Rise of Big Data Policing: Surveillance, Race, and the Future of Law Enforcement*. New York University Press.

Goldstein, H. (1979). *Improving Policing: A Problem-Oriented Approach*. *Crime & Delinquency*, 25(2), 236–258.

Ivetić, S. & Prvilović, N. (2022). Reforms and specifics of the police system in Bosnia and Herzegovina. *Diplomacy and Security*, Volume V, Number 1/2022. 177-201.

Kesić, Z. (2013). Preispitivanje dometa pojedinih metodoloških pristupa u postupku naučnog istraživanja korupcije u policiji. *NBP. Nauka, bezbednost, policija*, 18(2), 107-124.

Kesić, Z., & Zekavica, R. (2019). *Policijska supkultura: Stvarnost policijske profesije*. Beograd: Kriminalističko-policijski univerzitet.

Klockars, C., Kutnjak-Ivković, S., Harver, W., & Haberfeld, M. (2000). *The Measurement of Police Integrity*. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.

Kuhn, T. (1962). *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: University of Chicago Press.

Loftus, B. (2010). Police occupational culture: Classic themes, altered times. *Policing & Society*, 20(1), 1–20.

Lum, C., & Koper, C. S. (2017). *Evidence-Based Policing: Translating Research into Practice*. Oxford University Press.

Lum, C., Koper, C. S., & Telep, C. W. (2011). The Evidence-Based Policing Matrix. *Journal of Experimental Criminology*, 7(1), 3–26.

Milašinović, S., & Kešetović, Ž. (2012). Između kvalitativne i kvantitativne metodologije - utemeljena teorija. *NBP. Nauka, bezbednost, policija*, 17(2), 29-38.

Milašinović, S., & Milojević, S. (2016). *Projektovanje i realizovanje naučnog istraživanja*. Beograd: Kriminalističko-policijski univerzitet.

Milidragović, D., & Milić N. (2024). Police officers' opinions about some effects of the use of body worn cameras. *NBP. Nauka, bezbednost, policija*, vol. 29, br. 2, str. 94-107.

Milojević, S., & Janković, B. (2022). *Osnovi policijske taktike*. Beograd: Kriminalističko-policijski univerzitet.

Milojević, S., Milojković, B., & Janković, B. (2012). Certain aspects of security science methodological bases. In Proceeding: *International scientific conference security and euroatlantic perspectives of the Balkans – police science and police profession (states and perspectives)* (Vol. II, pp. 51–67). Faculty of Security, Skopje.

Milojković, B. (2020). *Policijska topografija*. Beograd: Kriminalističko-policijski univerzitet.

Milojković, M., Petrović, J. (2019). Geoprostorna i vremenska distribucija krivičnih dela razbojništva na teritoriji Policijske uprave u Zrenjaninu 2009–2018. *Bezbednost*, 61(3), str. 5-31.

Milošević, N., & Milojević, S. (2000). *Osnovi metodologije bezbednosnih nauka*. Beograd: Policijska akademija.

O'Neill, M., Marks M., & Singh, A. (2007). Police Occupational Culture: New Debates and Directions. *Sociology of Crime, Law and Deviance*, 10, 85–102.

Palmiotto, M. (2011). *Community Policing: A Police-Citizen Partnership*. New York: Routledge.

Perry, W. L., McInnis, B., Price, C. C., Smith, S. C., & Hollywood, J. S. (2013). *Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations*. RAND Corporation.

Reiner, R. (2010). *The Politics of the Police* (4th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Stajić, LJ. (2021). *Osnovi sistema bezbednosti – sa osnovama istraživanja bezbednosnih pojava*. Novi Sad: Pravni fakultet.

Stenning, P. (2009). Police Occupational Culture: New Debates and Directions. *British Journal of Criminology* 49: 916-918. Amsterdam: Elsevier JAI Press.

Stevanović, O. (2012). *Bezbednosni menadžment*. Beograd: Kriminalističko-policijska akademija.

Westmarland, L. (2005). Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence. *Policing and Society*, 15(2), 145–165.  
<https://doi.org/10.1080/10439460500071721>